

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

TEATAJA

Nr. 3. III aastakäik

1. veebruaril 1928.

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimishind:		Toimetus:		Kuulutuste hinnad:	
Aastas . . .	kr. 2.50	Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Lai t. 45	1/1 lhk. . .	kr. 40.00	
Poolaastas . . .	" 1.50	Kõnetraat 17-77, toimetaja kodus 1-35	1/2 " . . .	" 22.00	
Välismaale . . .	" 5.00	Toimetaja kõnetunnid: igal äripäeval	1/4 " . . .	" 12.00	
Poolaastas . . .	" 3.00	12—2 p. l.			Kaanekülgedel—kokkuleppet

SISU: Valuuta-klausel lepingutes. Kunstlik hindade tõstmine ei ole välkekaupmeeste püüe. Mõni sõna korrast ja puhtusest kaupluses. Kuhu jõuame nii? Eesti kaubalaevastiku arenemine 1927. a. Vene riigi väärtpaberid. Eesti Pank uuel aastal. Mida pakub Pikalaenu-panga põhikiri laevasõidu huvide seisukohalt. Kaubandus-tööstuskoda teateid. Seaduseelnõu kõlvatu võistluse kohta. Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt. Tolliteateid. Äriettevõtete koosolekuid. Turgude ülevaade.

Valuuta-klausel lepingutes.

Mis ütleb Riigikohtu otsus selle kohta.

M. P u n g.

Raha väärtuse kõikumise ajal püüavad lepingute tegijad leida mingit väärtuse mõõtu, mis raha väärtuse langemisest tekkinud kahjusid kõrvaldaks. Muidugi kõige lihtsam abinõu selleks seisab selles, et lepinguosalisel lepingu teevad lihtsalt niisuguses valuutas, mis näib olevat kõige püsivam, nagu dollarites, naelsterlingites jne. Ka meil, kui Eesti mark kõikus, oli sagedasti märgata, et lepingutes marga kõikumvus mõne välisvaluuta määramisega kahjutuks tehti.

Küsimus oli selles, kui võrra samased lepingud meie seadustega olid kooskõlas. Selle küsimuse kohta on Riigikohus oma otsuses 18. veebruarist 1926. a. nr. 57 seisukoha võtnud. Asja suure tähtsuse pärast on väga tarvilik seda otsust ligemalt tundma õppida.

Nagu sellest otsusest selgub, olid asjaolud järgmised:

„Balti Päästeselts“ oli jäänud võlgu A. Rannatschokile 15. oktoobril 1923. a. müüdnud kinnisvarade eest 3.000.000 marka, millise summa ko-

hustunud tasuma dollari alusel nii, nagu seda lepingu sõlmimise päeval, 15. oktoobril 1923. a., Tallinna börsil koteeritud. Siit järgneb, et kui võlamaksu tähtaegadel Eesti marga kurss oleks madalam kui lepingus tähendatud, on „Balti Päästeselts“ kohustatud võlasummale niipalju Eesti marku juure maksma, et võlasumma vastaks dollarite arvule, kui palju neid võlausaldaja 15. oktoobril 1923. a. oleks osta võinud. Lepingus sõlmimise ajal oli dollari kurss 347,50, nõude esitamise ajal aga 379,50. Selle tagajärjel pidi kostja võlaprotsentide näol poole aasta eest maksma 16.575 marka enam kui 15. oktoobri 1923. a. dollari kursi järgi.

Rahukogu leidis, et poolte vahel sõlmitud leping, millega kostja maksukohustus oli seotud dollari-Eesti-marga kursiga, on vastolus Ajutise Valitsuse 2. mai 1919. a. seadusega („R. T.“ nr. 30/31), mille § 3. põhjal on lubatud sõlmida lepinguid Eesti vabariigis olevate asjade üle ainult Eesti markades ja samas rahas tulevad täita

kõik markades maksvad nõuded ja et seepärast on poolte vahel sõlmitud leping seadusevastane ning tühine.

Sellevastu tuli Riigikohus järgmisele otsusele: Ajutise Valitsuse 2. mai 1919. a. seaduse § 3. kirjutab ette lepingud teha Eesti vabariigis olevate varanduste kohta, samuti lepingud täita Eesti markades, see tähendab, et varanduse väärtus peab ära tähendatama (kindlaks määratama) Eesti markades ning lepinguosalised on kohustatud lepingut täitma Eesti markades. Nende määruste vastu ei ole lepinguosalised käesolevas asjas eksinud, sest müüdüd kinnisvarade väärtus on määratud kindlaks Eesti markades, samuti on ostjale tehtud kohuseks ostuhinna maksmine Eesti markades. Ainult ostuhinna summa väärtus, vastavalt müüdüd varanduse väärtusele ostu-müügilepingu sõlmimise momendil, on kindlustatud rahakursi kõikumiste vastu kindlamahimnalist dollarit mõõdupuuks võttes. Niisugune talitusviis ei ole vastolus 2. mai 1919. a. seaduse mõttega, sest leping ei ole sõlmitud dollarites, ei ole ka määratud selle täitmine dollarites. Meil on olnud sarnaseks hinnamääraks ka mõni turuaine, nagu rukki kilogramm, mis leidis laialist tarvitamist põllutöoministeeriumi poolt. Seesugused abinõud olid sihitud õigluse saavutamiseks ning ühe isiku põhjendamata rikastamise kõrvaldamiseks teise kaaskodaniku kulul rahakursi kõikumiste läbi.

Nendel põhjustel otsustas Riigikohus rahukogu otsuse ära muuta.

Tähendatud otsusega on Riigikohus äritegevuse elulistele nõuetele vastu tulnud ja on sellega näidanud oma suurt arusaamist nendest nõuetest, olgugi, et Riigikohtu seisukoht võiks olla juriidiliselt vaieldav. Nimelt võiks Riigikohtu seisukoha vastu ette tuua järgmise põhjenduse. Seadus käsib lepinguid teha ainult Eesti markades. Sellega näib olevat mõeldud, et terve leping peab tehtama Eesti markades. Siit peaks järeldama, et ühtki lepingu osa ei tohi teha teises valuutas ning ei tohiks seepärast ka lepingu tingimusi, mis on üks osa tervest lepingust, teises valuutas väljendada. Juba Rooma õiguses maksis põhimõte, et kui on lubatud või keeldud „suurem“ (majus), siis on sellega lubatud või keeldud ka „vähem“ (minus), mis „suurema“ sisusse mahub. Õnneks ei ole aga Riigi-

kohut need formaalsed juriidilised kaalutlused heidutanud sisuliselt õiget otsust tegemast, kuna see otsus vastab täieliselt lepinguosaliste tahetele lepingu sõlmimise ajal ning sanktsioneerib olukorra, mis lepingute tegemisele annab kindla aluse.

Vahepeal on aga ilmunud uued seadused rahareformi kohta ning kergib küsimus, kuidas praegu tuleb vaadata valuuta-klausli peale lepingutes, ja nimelt, kas on nad nüüd ka veel maksvad või mitte.

Rahaseadustes, mis 3. mail m. a. vastu võeti ja „Riigi Teatajas“ nr. 48 avaldati, ei leidu selle küsimuse kohta mingit vastust. Seda küsimust puudutab aga kaudsel teel seadus 29. novembrist m. a. riigikassatähtede ja vahetustähtede emissiooni lõpetamise seaduse, rahaseaduse ja Eesti Panga põhikirja elluviimise kohta. Selle seaduse järele õiendatakse kõik Eesti markades tehtud kohustused kroonides teatavas vahekorras ning rahalised aastaaruanded seatakse kokku kroonides, niisamuti ka arvete saldod raamatutes. Rahaministril on selle seaduse täitmiseks juhtnõuete andmise õigus. Rahaminister on avaldanud oma teadaande „R. Teatajas“ nr. 109 —1927. a. rahareformi seaduste maksmahakkamise ja käsitamise kohta. Selle teadaande § 6. järele võib rahas hinnatud lepinguid ja muid juriidilisi toiminguid Eesti vabariigi piirides teha ainult kroonides. See rahaministri määrus ei ole aga seaduslik, sest seadus ei ole annud ministrile õigust sarnase määruse andmiseks (v. minu kirjatükk: „Kroonid ja sendid“ K.-t.-koja Teatajas nr. 1 — 1928 a.), kuna seaduses räägitakse ainult Eesti markades tehtud kohustuste õiendamiseks.

Mis aga puutub küsimusesse, kas 2. mai 1919. a. seadus pärast uute rahaseaduste maksmapanemist veel maksev on või mitte, siis peaks küll otsusele tulema, et Riigikohtu seisukoht ei tarvitse muutuda, kas see küsimus nii või teisiti otsustatakse. Seepärast võiks kindel olla, et ka praegu valuuta-klausel lepingutes maksev on, missugusel asjaolul väga suur tähtsus on meie ärielus ja lepingute tegemises. Ka ei ole koguni mitte põhjust arvata, et sarnase klausli tarvitamine meie rahaasjanduse seisukorda võiks kõigutada või meie valuutale kahjulikuks saada. Meie valuuta seisukord on ühenduses meie üldise rahalise seisukorraga, mitte aga lepingute tegemise viisiga eraisikute vahel.

Kunstlik hindade tõstmine ei ole väikekaupmeeste püüe.

Motto: „Hoidku mind Jumal sõprade eest, vaenlastega saan isegi hakkama.“

„Postimehe“ 18. nr-is võtab keegi „Kaupmees“ meie era- ja ühistegelise kaubanduse lühidale vaatlemisele ja leiab neis mitmesuguseid haiglasid nähtusi. Hindade tõusu ajajärk on möödas ja suured ja kerged kaubitsemiskasud on kadunud mineviku valda. Nii eraärimehel kui ka tarvitajateühingul on nüüd küllalt tegemist, et end vee peal hoida. Erakaupmehed müüvad kaupu alla omahinna, kuna tarvitajateühingud seda teha ei saavat, sellest torkavatki mõnele silma, et erakauplustes on mõned kaubad odavamad kui ühingu kauplustes.

Kõige kurvem lugu olevat väikekaupmeeste peres. Seal olevat küllalt isikuid, kes oma ettevõtte ärilise kalkulatsiooniga ei saavat hakkama.

Tarvitajateühingutel olevat välja langenud ainult nõndanimetatud jahu ja suhkrul liikmed. Allesjäänud kogu olevat aga seda ühtlasem ja ühingu ustavam.

Väikekaupmeestel tulevat, „Postimehe“ „Kaupmehe“ arvates, endile luua keskkohad, kes nende ärisid korraldada aitaksid ja asjatundlikku nõuandmist võimaldaksid. Et väikekaupmehed sunduslikult kõik Koja valijad, siis peaks Kaubandus-tööstuskoda seda tegema. Kaubandust tulevat tervendada peajasjalikult sel teel, et kaupu mitte alla omahinna ei müüdaks.

Nii selle „Kaupmehe“ pealtnäha õige asjatundlik nõu ja näpunäide. Kui aga võtta ligemalt vaatlemisele, milles see „haigus“ õieti seisab, mille all peajasjalikult meie väikekaupmehed kannatavad, siis näeme, et häda peituvat just selles, et väikekaupmehed kaupu odavamalt müüvad kui seda ühingud teha suudavad. Ühingud ei kannata erakaupmeeste võistlust välja ja seepärast tuleb ühistegelise sulerüütel, kelle isik väga hästi tuntud — ja kuidas veel! — „Kaupmehe“ maski all targa nõuga: kõrgendada hindu, siis elate ise paremini ja lasete ka väljasurevaid tarvitajateühinguid elutseda!

Väikekaupmeeste seisukord ei ole tõepoolest roosiline, aga oma seisukorda ei paranda nad hindade tõstmisega. Turuhindu normeerib üldine turu seisukord. Hindade kunstlikku tõstmist ei saa kunagi vabakaubanduse juures läbi viia; tahetakse seda teha, siis tuleb kaubandus enne riigistada, ja alles riik, kui kauba müüja, võib siis ette kirjutada hindu, milliseid soovib.

Ka ei ole väikekaupmeestel kunagi olnud õitseagegu. Ei saanud nad sõja ajal litsentse — see eesõigus oli ühingutel oma jahu ja suhkrul liikmete tarbeks; ei ole Eesti Pank neid kunagi lasknud oma kraanide juure, — seal seisid ETK silmapaistvamad jõud kui keerubid paradiisi värvavais. Väikekaupmees on alati kaubelnud väikese kasuga ja teeb seda ka praegu, kuid on sellegi pärast pinnaks silmas ühistegelistel „kaupmeestel“, kes nüüd mao keeli head nõu tulevad pakkuma: tõsta hindu, siis oled miljonär!

Ei, väikekaupmehed ei mõtle üksnes eneste peale, nad ei taha elukallidust tõsta, seepärast ei kõrgenda nad ka hindu kunstlikult. Las jääb see tarvitajateühingute eesõiguseks, nagu neil neid eesõigusi juba ennegi nii mitmeid on. Ühingutel ei tohiks ju nüüd, kus suhkrul ja jahu liikmed kui haganad tuule käes ära lennanud, ka raske olla läbi saada, sest ustavam osa on ju neile truuks jäänud. Parem kümme vaprat kui kari kahtlejaid.

Kaubandus-tööstuskoda on meile, väikekaupmeestele, alati oma nõuga abiks olnud ja seda loodame temalt ka tulevikus. Kui aga Koda meile seda nõu peaks pakkuma, et meie oma kaupade hindu peaksime seadma tarvitajateühingute hindade järele, siis ei oleks sel Kojal enam meie usaldust. Kuidas meie oma kaupu kalkuleerime, jäägu ka edaspidi meie asjaks — instruktorid viiksid meid varsti niisama kaugele nagu nad nii mõnegi ühistegelise asutuse juba on viinud, nii et need enam selle hinnaga kaupu müüa ei saa, millega erakaupmehed müüvad. Väikekaupmeestel pole iialgi võimalust olnud haiglast võistlust pidada; ausasti võisteldes ja minimaalset kasu kätte püüdes oleme kaubelnud ja teeme seda ka edasi. Selles peitub meie arvates terve kaubanduse põhimõte. Väikekaupmees.

Mõni sõna korrast ja puhtusest kaupluses.

Võiks arvata, et oleks juba ilmaaegne ülalnimetatud aine üle kõnelda, kuid kahjuks ei ole asi nii. Kui on küsimuses kord ja puhtus, siis tundub sagedasti, nagu ei oleks mitmel pool nendest mõistetest aimugi. Siiski ei too ses suhtes valitsevate väärnähtuste kõrvaldamine kaupmehele lisakulu — tarvis ainult peremehele ja abilistel ühel nõul ja jõul korratusest kinni haarata ja ta eemaldada. Juba üksi võistluse mõttes on tarvilik teostada uuendusi korra ja puhtuse alal.

Suurtes ja paremates linnakauplustes peetakse küll head korda ja katsutakse täita tervishoidlisi nõudeid, kuid siingi tuleb üksikasjades ette väärnähtusi. Halvem on lugu siiski väiksemates koloniaalkauplustes, toiduainetekauplustes ja väiksemates maakauplustes.

Nii ei tohi lugu jätkuda! Hea korra ja puhtuse läbi saavutatakse sagedasti mitmesugust otsekohestki kasu: Kaupluses, keldris ja teistes laduruumides head korda pidades võib tihti vältida kahjusid, mis tekivad kauba rikkiminesest ja mahajooksmisest.

Ostjaskonna seisukohast on jälle väga tähtis, et iga asi oleks oma kohal ja et kaupluse põrand ei oleks täis kiilunud lahtivõtmata või osalt lahti pakitud kaubakastide ja -kottidega. Astudes kauplusesse, kus vaba ruum leti ees on täis sarnaseid kaubakaste, saad kohe mulje, et majas valitseb korratus. Ärgu siis põrandat ja letti asjata tarvitatagu sarnasteks otstarveteks. Ka kergesti määrdivate ja tolmuvate kaupade asetamine letile lahtistes karpides on kõike muud kui puhtuse ja hea korra nõuetele vastav tegu.

Kaupluse riulid tulevad pidada täis otstarbekohaselt korraldatud kaupa. Lettide ja kappide laekad tulevad sulgeda kohe tarvitamise järel — neid ei tohi jätta pilukili tolmumäele.

Abilised peaksid korrapäraselt igal hommikul vaatama, et kõik laekad oleksid täidetud. Kui see tehtud, siis pühkima riulid ja riulil peetavad kaubad tolmust ning täitma riulil leiduvad tühjad kohad. Päeva jooksulgi tuleb riulitel tekivad tühjad kohad täita kohe, kui aeg lubab. Kui tagavaraladu asetseb riulite taga, siis on see nõudmine kerge täita. Riulitel haigutavad tühjad kohad ei ärata usaldust äri vastu.

Kuivikud ja biskviidid tulevad asetada kuiva kohta, milleks kõige kohasem riuli ülemine osa. Tuleb ka tähele panna, et riulil tühje kohti täites vanemad pakid tuakse ettepoole, nii et nad kõigepealt müügile läheksid. Kui kuivikupaki ümbrik on rebenenud, tuleb ta paigata korrali-

kult, sest muidu võib juhtuda, et sarnane kord korra järele kõrvale pannakse ja pakk müümata jääb, kuni ta sisu rikutud.

Konserve ei tohi millalgi asetada mingisuguse küttekeha lähedale. Niisuguseid konservitoose, mis kergesti käärima lähevad, nagu kilud ja heeringad, tuleb sagedasti käända.

Müügilaud tuleb aegajalt puhtaks pühkida kergesti käepärast oleva puhta tolmulapiga. Leti ja põrandat kuivalt pühkimist ei tohiks kunagi lubada, sest juba muidugi tõuseb tolmu enam kui tarvis jahu, tangu jne. müües.

Puhtuse vastu eksitakse sagedasti oskamatuses ja mõtlematuses. Ostjad panevad siiski sarnaseid pisikesi patte tähele enam kui sagedasti arvataksegi. Ei ole sugugi võimatu, et mõni ostja läheb teise ärisse ainult seepärast, et on eelmises kohas näinud puhtuse vastu eksimist.

Kaalud, nõud ja teised riistad peavad alati olema laitmata puhtad ja korras. Nõudes ei tohi näha paksu mustuse korda, nagu kahjuks sagedasti juhtub.

Abilised peavad tõsiselt tähelepanu pöörama ka oma välimusele, niihästi riietuse kui ka juuste ja muu eest hoolitsemise mõttes. Erilist hoolt tuleb kanda käte eest ja „leinaääri“ küünte all ei tohiks milgi tingimusel lubada. Kauplusega ühenduses peavad seepärast pesuvee ja puhtad käsi-rätikud kergesti saadaval olema. Koloniaalkauba müüja peab mitu korda päevas käsi pesema. Kui ta on puudutanud petrooleumi, seepi, heeringuid ja muud sarnast, tuleb tal tingimata käsi pesta enne, kui ta puudutab teisi kaupu.

Toiduainete puudutamine paljaste kätega ei tohiks millalgi tulla küsimussegi, kui see just tingimata ei ole tarvilik. Marmelaadi, kompvekke ja teist sarnast kaupa võetakse sagedasti palja käega, kuid äris, mis tahab väärida korraliku äri nime, ei tohiks seda juhtuda. Puhtad lusikad, kühvlid ja tangid peavad alati olema käepärast. Ka kuivikuid tuleks võtta tangidega või nende puudusel puhta paberi abil. Ei tule lubada ka ostjal oma sõrmedega biskviidikastis songida. Farim abinõu sarnase teguviisi vastu on just hea eesmärgi näitamine.

Koloniaalkaupluses tuleb eriti hoiduda jahusside eest, nende mikroskoobiliste olevuste eest, kes hävitavad nii palju ja võivad levida üle terve kaupluse, kui neid põhjalikult ei hävitata. Kui jahus või tangudes märgatakse usse, tuleb see osa kaubast kohe eraldada ja nõud soodaveega hoolikalt puhastada.

Sõrmede süljega niisutamine paberit või kotti võttes on kõvasti keeldud, niisama ka tühjadesse kottidesse puhumine nende avamise otstarbel.

Näiteid võiks esitada veel lõpmata palju,

kuid kui kord juba silmad lahti lähevad hea korra ja puhtuse tarviduse jaoks, siis märgatakse isegi juba neid asjaolusid, mida tuleb parandada.
„Kaup“.

Kuhu jõuame nii?

Meie lõunamaakondade heeringakaubandus tervelt Riia kaudu, suhkrust — 52⁰/₀, soolast — 15⁰/₀.

V. T.

Möödunud aasta lõpul juhtis kogu meie ajakirjandus nagu ühest suust tõsiselt tähelepanu kahjulikule nähtusele meie majanduslikus tervikus — meie lõuna-maakondades järjest suureneva Riia ülivõimu näol, mis 1926. aastaga kasvanud seal niivõrra, et ähvardab välja tõrjuda meie eneste osavõtu selle piirkonna kaupadega varustamisest. Eriti silmatorkavalt väljendub selline nähtus tähtsaimate ning suurimat tarvitust leidvate kaubaesemete juures, nagu seda on heeringad, sool, suhkur, siis tera- ja jahvatatud vili ja lõpuks — raud.

Nagu näha statistilistest andmetest, veerevad igal aastal ilma igasuguse takistuseta tuhanded tonnid selliseid kaupu lõunapoolsetesse piirkondadesse üle Valga — Riias.

Meie vaba tööjõu kasutamise võimalus, olgu see kas laevade transport, laevade lossimine või jällegi sellele järgnev raudteeline transport ühes kõikide oma kõrvaltöödega, on nüüd selle kaubaveo pealt läinud võõrsile.

Meile tuleb seal kaup kätte vähesel sise-maalisel raudteetranspordil ühes tähtsuseta kõrvaltöödega, ja meie tegelik kaubatarvitaja-rahvas tasugu võõrastele töövaeva, kuna ometi ise otsime asjatult tööd ning teenistusvõimalusi.

Arusaadav, et selline seisukord on meile, rahvamajanduslikult enam kui kahjulik.

Ent kogu see nähtus ühes temast põhjustavate kahjudega on seda laialdaslisema iseloomuga, et mitte ainult mainitud sisseveoosa (heeringad, sool, suhkur jne.), vaid ka õige suur osa meie lõunamaakondade väljaveost igasuguste metsamaterjalide näol (1926. aastal näiteks 43,4% Valga tolliameti väljaveost — kaalu järele) samuti Riia kaudu veereb.

Arvestades küsimuse määratuma tähtsusega nii meie majandusringkondadele kui ka üldsusele, valgustasime asja väliskaubanduslikust küljest juba meie ajakirja 15. nov. 1927. a. numbris, koja poolt teedeministrile selles asjas esitatud märgukirja äratoomisega, millest selgus kujukalt, mis sünnib õieti sel alal meie lõuna-maakondades.

Nüüd aga, mõne aja möödumisel ning uusimate andmete saabumisel on võimalik tuua täienduseks eelmistele rida veelgi tähtsamaid momente ning iseloomustusi sellise hädaohu suuruse kohta meie lõunapiirkondades.

Nimelt annavad Riia kaudu veetud kaupade sisekaubandusliku külje peegeldamiseks küllaldaselt häid võimalusi möödunud aasta lõpuks ilmunud „Eesti Statistika“ uusimad andmed kaubaliikumiste kohta meie raudteedel.

Tõsi, need äsjailmunud raudteevalitsuse andmed käivad küll 1926./27. majandusaasta (aprillist—aprillini), mitte 1926. kalendriaasta kohta, mille kohta käivad meie andmed kaupade väliskaubanduslikkudest läbikäikudest. Kuid sellegi peale vaatamata annavad tegelikult 1926. kalendriaastal toimunud Riia ning meie lõunapoolsete piirkondade vahelised kaubaliikumised väga häid peegeldusi meie lõunamaakondade kaubaliikumistest.

Samadel ametlikkudel raudteevalitsuse andmetel (v. teedeministri vastus Koja poolt saadetud märgukirjale kaubaliikumiste normeerimise vajaduse asjus meie lõunamaakondades) on 1926. a. jooksul veetud Valga kaudu tähtsamaid kaupu väliskaubanduslikus sisse- ning väljaveos järgmised hulgad (tonnides):

1926. a. Valga kaudu veetud kaubad. (raudteevalituse andmeid.)		a) Sissevedu		b) Väljavedu	
Üldiselt	1912,4	1397,5	2984,6	145,3	8179,6
sellest:					
1. Tartu	0/0	144,6	33,0	1283,0	26,8
		7,6	2,4	43,0	18,4
2. Valga	0/0	1132,6	676,2	583,2	79,9
		59,2	48,6	19,6	55,0
3. Võru	0/0	438,8	328,8	734,6	38,6
		22,9	23,6	24,6	26,6
4. Petseri	0/0	196,4	321,9	321,5	—
		10,3	23,1	10,8	—
5. Irboska	0/0	—	—	32,6	—
		—	—	2,3	—
Propsid	—	—	—	—	339,5
Lüürid	—	—	—	—	241,4
Lauad	—	—	—	—	8179,6
Raud	—	—	—	—	100,0
Heeringad	—	—	—	—	100,0
Sool	—	—	—	—	—
Suhkur	—	—	—	—	—

Nagu näha suhkru, soola ja raua sisseveo kohta esitatud andmetest, suureneb nende ainete vedu kohtadele seda enam, mida lähemal nad asuvad Valga piirile, seega Riiale. Otse piiripealsesse Valka veetud suhkru hulk ulatub, näiteks, juba 59%-ni 1926. a. Valga kaudu sisseveetud suhkrust. Võrusse on teda veetud samal ajal vaid 22,9%, Petseri 10,3%, ning lõpuks Tartu (!) 7,6%. Irboskasse vedud, nagu näha, puuduvad.

Sama, mis nägime suhkru juures, kordub ka teiste ainete (peale heeringate), kuhu soola sisseveost näiteks läks Valka küll vähem kui suhkrust, kuid siiski pea pool (48,6%), jällegi 23,6% Võrusse, 23,1% Petseri, ning ülejäägist 2,3% Tartu ning Irboskasse.

Eelmistest juba tunduvalt vähema tähtsusega raua veo kohta oleksid toodud arvud järgmised: Valk — 55%, Võru — 26,6%. Muisse lõunapoolsamaisse riigiosadesse pole nähtavasti raua veetud, küll aga selle eest meil metallitööstuselt tähtsasse Tartu, kuhu on teda läinud tervelt 18,4% vaatluse all olevast raua sisseveost Valga kaudu.

Heeringad on kaup, mille juures tuleb märkida teatavat ebakorrapärasust kauguse mõju suhtes.

Mingisugustel, nähtavalt erakorralistel, põhjustel seisab siin esikohal Tartu, kuhu on läinud 1283 tonni või 43% heeringast, kuna otse piiripealsesse Valka on seevastu veetud neid vaid 583,2 tn. või 19,6%. Peale Tartu osutub ka Võrusse veetud heeringate hulk 734,6 tn. või 24,6% juures Valgaga võrreldes tunduvalt suuremaks. Petserisse veetud hulk on juba õige tunduvalt vähem kõigist eeltooduist (321,5 tn. või 10,8%), kuna vedu kaugemale veel, — Irboskasse näiteks, puudub täiesti.

Vastandiks selgunule toimub meie metsamaterjalide vedu, nagu näha andmetest, täielikult Valgast, sest esitatud andmetel ei ole nähtavasti veetud neid välja ei Valga-Irboska raudtee piirkonnast, mis, tõsi, enesest küll metsavaene on, *) ega ka juba metsarikkamalt Tartu-Valga raudtee piirkondadelt. Viimane asjaolu seletub nähtavasti sellega, et neist mõlemist, peamiselt Tartu-Valga piirkonnist tuleb metsamaterjal koguneb Valgas asuvatesse ettevõtetesse, kes neid siis otse Valgast Riia kaudu välismaile ekspordeerivad. Tartusse kogunenud metsamaterjal ekspordeeritakse aga peamiselt läbi Tallinna. Nii on olude sunnil lõunapoolsemate maakondade metsamaterjalide ekspordeerijaks lõpulikult vaid piiripealne Valk. (Järgneb.)

Eesti kaubalaevastiku arenemine 1927. aastal.

E. M.

Praegu on võimalus juba esialgset kokkuvõtet teha meie kaubalaevastiku arenemisest läinud aastal. Juure on tulnud laevu, lugedes ka aasta lõpul juureostetud „Kalevi“ (ex „Limoges“).

Aurikuid	3 tk.	4644 br.	reg.-tn.
Mootorlaevu	5 „	1391 „	„ „
Purjelaevu	12 „	1162 „	„ „

Kokku 20 tk. 7197 br. reg.-tn.

Samal ajal on vähenemine, seega juurekasv:

	tk.	br. r.-tn.	tk.	br. r.-tn.
Aurikuid	2	1995	1	2649
Mootorlaevu	4	553	1	838
Purjelaevu	7	1183	5	29
Kokku	13	3681	7	3516

*) Küll aga veetakse sealt rohkesti välja linu, takke, eriti linaseemneid. V. T.

Juuretunud laevadest oleks nimetada kolm uut suuremat aurikut: a.-l. „Mai“ (1549 reg.-tn., oman. a.-s. Tallinna Laevaühisus ja t.), a.-l. „Kalev“ (1955 reg.-tn., oman. a.-s. Tallinna Laevaühisus ja t.), a.-l. „Hilda“ (1140 reg.-tn., oman. Käsmu laevaom.). Juuretulek on sündinud ostude teel välismaalt, kuna kodumaal on ainult juure tulnud 6 vähemat puust purjelaeva, millest suurem p.-l. „Neptun“, 194 reg.-tn., ehit. Tõstamaal G Köster ja Ko. poolt. Vähenemine on järgnenud peaaesjaliselt hukkamisele, mille juures nimetatud oleks a.-l. „Vendlus“ (1825 reg.-tn.), mis oma esimesel reisil hukkus,^{*)} tuntud purjelaev „Uku“ (437 reg.-tn.), mp.-l. „Ester“ (280 reg.-tn.), p.-l. „Kai Viison“, „Alma“ ja „Aleksander Elisabeth“, nendest kadus viimane ühes meeskonnaga.

Kuna meie kaubalaevastik oli aasta algul 55.558 reg.-tn., siis tuleb kahjuks läinud aasta vähenemise protsenti õige suureks lugeda, mis muudugi on järeldus suurema auriku „Vendluse“ hukkamisest. Kuid ka purjekate tonnaashile andis läinud aasta õige tunduva hoobi, kuna peale täielise hukkamise veel õige rohkel arvul oli suuremaid avariisid. Muu laevastiku vähenemise põhjuseks oli välismaale müük, millest aga ühtki tuntud laeva nimetada pole.

Üldkokkuvõttes, vaatamata suurele kaotuse-protsendile, võime konstateerida läinud aastal rõõmutavast tonnaashi tõusu 3516 reg.-tn. võrra, kuna eelmise kolme aasta kokkuvõtte näitas vähenemist.

Vene riigi väärtpaberid.

Teadupärast oli Vene riigi väärtpabereid Eestis väga palju liikumas. Enamlik Vene valitsus tunnistas annulleerituks kõik endise valitsuse poolt väljaantud väärtpaberid ja võlakohustused, ning lõpuks ka kõik liikvel oleva paberraha. Kuid olude sunnil peab praegune enamlik valitsus ka endisi Vene riigi võlakohustusi (peale paberraha) hakkama tunnistama ning ei näi enam kaugel olevat aeg, kus näiteks Prantsusmaal korraldada läheb läbi viia kavatsus, mille järele Venemaa oma endisi võlgu peab korraldama. Kui aga Venemaa tunnistab maksvaks oma endised võlad kas Prantsuse vabariigile või tema kodanikele, siis peavad needsamad õigused ka Eesti kodanikkude suhtes maksvaks saama Tartus tehtud rahulepingu põhjal Venemaaga. Nimelt

^{*)} See laev hukkus tegelikult 1926. a. lõpul, kuna registris on märgitud alles 1927. a., sellega on tegelik 1927. a. hukkamise protsent aurikute hulgas null.

Kui aga nimetada, et meie tonnaashi keskmiseks vananemise protsendiks peab lugema vähemalt 8 prots, ning meele tuletada, et tonnaash aasta alguks oli 55.558 reg.-tn., siis teeb vananemine välja 4450 reg.-tn., nii et aasta netto juurekasv ikkagi ei vasta veel vähenemisele vananemise tõttu.

Laevastiku juurekasvu tähtsamaks põhjuseks oli krediidi võimaldamine Eesti Pangast ja laenufondist soodsama protsendiga, mis arvele tuleb kirjutada suurem osa juureostetud tonnaashist. Samuti tõi teatavat elavust maksude soodustus majandusnõukogu poolt soovitatud suunas, mis näitab, et sellele majandusalale tehtud diagnoos õige oli. Jäab ainult soovida, et samas sihis edasi mindaks, mis aga näitab kahtlane olevat, kuna uutest seadustest ei taheta enam samast poliitikat kinni pidada.

Juure lisades juurekasvu tonnaashile aasta alguks saame kaubalaevastiku koosseisu 1. jaan. 1928. a.

	tk.	br.	reg.-tn.
a.-l.	—	64	31.117
m.-l.	—	40	7.232
p.-l.	—	279	20.725
Kokku		383	59.074

Või redutseeritult purjekate arvel ümmarguselt 45.000 reg.-tn. Võrdluseks olgu nimetatud, et Läti tonnaash tõusis aasta lõpuks 108.000, kasvades aasta jooksul üle 25.000 reg.-tn.

on Tartu rahulepingus järgmine punkt olemas (art. X, p. 3):

„Eesti piirides liikuvate Vene valitsusliste, valitsuse poolt garanteeritud kui ka nende era-väärtpaberite tasumise asjus, mis on välja antud seitside ja asutuste poolt, kelle ettevõtted Venemaa valitsuse poolt natsionaliseeritud, samuti Eesti kodanikkude nõuete rahuldamise asjus Vene kroonu vastu, kohustub Venemaa tunnistama Eesti ja Eesti kodanikkude omaks kõik need hõlpsused, õigused ja eesõigused, mis tema poolt otseteed või kaudselt on antud või edaspidi antakse kellelegi välismaa riikidest või viimaste kodanikkudele, seitsidele ja asutustele.“

Seejuures on aga selge, et Eesti kodanikud oma õigused Vene riigi väärtpaberite peale milgi viisil kindlaks peavad tegema, sest tõendus selle kohta praegune Vene valitsus igatahes nõuab. Kaub.-tööst.-koja juriskonsuldi algatusel pööras

Koja juhatus ses asjas rahaministri poole järelepärimisega, mida kavatses meie valitsus ses sihis teha, et Eesti kodanikkude õigused Vene väärtpaberite kohta tulevase korraldamise otsustarbel kindlustataks. Rahaminister ei leidnud aga praegu veel võimaliku olevat ametlikult kodanikke avalikkude kuulutuste kaudu üles kutsuda oma nõudmisi registreerima, sest selle taga-

järjel võiks tekkida arvamine, et ka võlgade tasumine peatselt järgneb.

Vaatamata selle peale, et rahaministeerium praegu ses asjas eitaval seisukohal asub, ei ole siiski võimatu, et see küsimus uuesti päevakorra lekerkib. Igatahes oleks soovitatav, et kodanikud oma veneaegsed väärtpaberid alal hoiaksid ja tähtsusetu tasu eest ära ei annaks. M. P.

Eesti pank uuel aastal.

Uue põhikirja jargi on Eesti Pank kohustatud avaldama iga nädal kord kokkuvõtliku ülevaate oma seisust. 7. jaanuari arveteseis on esimene, mis ümberkorraldustest pangas kõneleb. Uude arveteseisu on üle kantud riigikassa kullatagavarad, välislaen ja riigikassatähtede ringvool, kuna Pikalaenupanga arvele kantud mittelikviidvekslid ja laenud.

Kattevarad ulatuvad nüüd pangal üle 40 milj. krooni, millest kulda kangides ja rahas 10,1 milj. kr. Kullast on endise Eesti Panga oma 5,1 milj. kr., kuna riigikassalt üle võeti 5,0 milj. kr. Välisvarad (kohustusvabad summad korrespondentide juures ja välismaa kassas) ulatuvad 30,1 milj. kr. peale, millest välislaenu arvel saadud 18,6 milj. kr. Esimest korda võeti kattevarasse üles ka välisvekslid 312.500 krooni eest. Vahetusraha all figureerib peale metallvahetusraha veel 1-krooniline (100-margaline) riigikassatäht. Siisevekslid ulatuvad 8,3 milj. krooni peale 20. detsembri portfelli vastu, mis ulatus 16,3 milj. krooni peale. Veksleid jagunevad kaubaveksliteks — 6,56 milj. krooni, põllumajanduslikeks — 1,66 milj. kr. ja metsatööstuslikeks — 89,5 tuh. krooni; viimase kahe liigi veksleid ei või tõusta üle varanduse, 4,3 milj. kr.

Uue põhikirja jargi lubatud laenud ulatuvad 21,1 milj. kr., milles valitsuse poolt garanteeritud laene 15,0 milj. kr. eest. Kinnis- ja vallasvarad pangal ulatuvad 1,36 tuh. kr. peale, kuna muud aktivad, mille seas ka oksjonil omandatud varandused 4,3 milj. kr.

Kogu äktiva tõuseb 76,1 milj. kr. peale, millest kulda ja välisvara 40,2 milj., veksleid ja laenusid 29,4 milj. kr. ja muid varandusi 6,5 milj. kr. Selle peal lasuvad kohustused jagunevad järgmiselt: liikvelolevad pangatähed (selles ka ülevõetud riigikassatähed) — 35,3 milj. ja jooksvad arved — 24,0 milj. kr. Jooksvates arvetes on valitsuse ja val-asutuste arveid 13,87 milj. kr., pankade arveid 2,05 ja teisi 8,12 milj. kr. Põhikapital ulatub 5 milj. kr. peale ja tagavarakapitaliks jäi 528.050 krooni, kuna muude passivade all veel ligi 1,5 milj. kr. erikapitale.

Kattevarade protsendi arvestamisel võetakse arvesse uue põhikirja nõudel ka jooksvad kohustused, mille all mõistetakse jooksvaid arveid.

Kattevara alammääraks on 40%, kuna käesolevas arveteseisus see ulatub 67% peale.

Tallinna Kinnituse Selts

Tallinn, S. Karja tän. nr. 19

Kõnetraat 681

Kindlustab varandusi

tule- ja teiste õnnetuste vastu

Mida pakub Pikalaenupanga põhikiri laevasõidu huvide seisukohalt.

(Põhikiri avaldatud „R. T.“ nr. 115 — 1927. a.)

E. M.

Pikalaenupanga põhikiri § 1 näeb ette, et panga eesmärgiks on anda peale teiste majandusalade pikaajalisi laene ka laevasõidule, kas kinnisvarade või laevade hüpoteekide kindlustusel.

Tähtsamad määrused on selle juures:

a) § 34. järele: Pank annab laenu Eesti laevade peale viimaste hüpoteekaarsel pantimisel, vastavalt laevakinnituseaduse määrustele.

Laen ei või tõusta teraslaevadele üle 50% ja puulaevadele üle 40% laeva hinnatud väärtusest (hindamine panga hindaja poolt). Laenu kestvus ei või olla teraslaevadele üle 15 a. ja puulaevadele üle 10 a.

Panditud laeva peab kinnitama ka mereõnnetuse (kasko) vastu ning pangale üle andma kinnituspoliisi või seda asendava dokumendi.

Avarii puhul on võlgnik sellest kohustatud teatama pangale.

Laenu nõutamise korral peab esitama väljavõtte laeva kinnistusregistrist, andmed laeva hinna kohta ning muud panga nõukogu poolt eriti määratud dokumendid.

Edasi on laevade peale saadavate laenude puhul maksvad muud määrused, mis käivad kinnisvara pantimise kohta, millest tähtsamad:

Laenu alammäär on 500 krooni.

Kindlustuseks võib anda ainult I hüpoteegi (§ 11).

Mitme kaasomaniku varandus võetakse pandiks ainult jaotamatult ja kõikide nõusolekul (§ 12).

Laenusaaaja vastutab panga ees peale pandi-

tud varanduse ka kõige oma muu varandusega (§ 14).

Laenu protsentide maksmine sünnib poole aasta viisi ette, tasumine sünnib kokkulepitud kava järel (§ 16 ja 17).

Pank annab laenu kas sularahas või pantkirjades või võlakirjades, mille juures laevasõidu-laenude suhtes võib ette tulla kaks esimest liiki, s. o. sularahas või pantkirjades.

Panditud varandused peavad olema kinnitatud summas, mis ületab 50% antud laenu, panga nõukogu otsusel aga kuni 100% (§ 68).

Panditavate varanduste hindamine sünnib panga hindamiskomisjoni poolt instruksioonide alusel, mida panga nõukogu välja annab. (§ 75—77).

Panga üldjuhtimine seisab nõukogu käes, kuhu kuuluvad president, tema abi ja 7 valitsuse poolt nimetatud isikut, keda valitakse 5 a. peale (§ 78—79).

Panga põhikapitaliks on 5 milj. krooni, millest 2 milj. läheb tagavarakapitaliks ja 3 milj. jääb põhikapitaliks. See summa tuleb välislaenust. Peale selle saab pank endale välislaenust £ 350.000.— (§ 6).

Mis puutub protsentidesse, millega pank laenu välja annab, siis määrab selle kindlaks panga nõukogu rahaministri kinnitamisel.

Kuna aga pank peab ise maksuma saadavast £ 350.000.— välislaenu protsendi, samuti ka Eesti panga poolt ületulevast ja kindlustatud laenu-dena väljaantud summast sama protsendi, siis on sellega panga üldine laenu protsent juba ette fikseeritud ning kahjuks õige kõrge, kuna lisaks vä-

lismaenu protsendile tulevad veel panga kulud, nii et otsekohene nominaalprotsent kõiguks 8—9% vahel.

Kui aga veel pantkirjades laenu antakse ja nende väärtus ka langema peaks, mis sarnase panga juures võimalik, siis tõuseb tegelik protsent veelgi.

Kuna aga laevasõidus peab arvestama protsendiga, millega raha saadaval välismaade laevaomanikul, kellega meie laevaomanik peab ilma muu kaitseta võistlema, siis peaks küll õigustatud olema nõudmine, et laevasõidu laene võimaldataks Pikalaenu pangast protsendiga, mis ei tõuseks üle 6% (välismaadel on 4—6% laevasõiduks laenu saadaval).

Kui seda pole võimalik muidu läbi viia, siis peaks protsentide tagasimaks sündima eriseaduse põhjal laevasõidu laenufondi kaudu, nagu ette näeb endise rahaministri algatusel kaubandus-tööstuskoja poolt rahaministeeriumile esitatud seaduseelnõu.

Nagu need lühikesed väljavõtted Pikalaenu panga põhikirjast näitavad, oleme jälle saanud edasi suure sammu kodumaa laevasõidu arendamise alal, luues ühes Pikalaenu pangaga ka laevahüpeteepanga osakonna.

Jääb ainult soovida, et Pikalaenu panga krediitpoliitikas ja üldpoliitikas laevasõidu tarvidus krediidi järele rahuldamisest leiaks vastavalt selle majandusala eritähatsusele, samuti et laenu tingimuste ja laenude väljaandmise korraldamisel arvestataks selle grupi laenude eritingimustega, arvesse võttes tegelikke tarbeid ja välismaal tuntud moodsa laevahüpeteepanga põhimõtteid.

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA TEATEID.

Kaubandus-tööstuskoja nõukogu koosolek 18. jaan. 1928. a.

Nõukogu koosolekust võtsid osa: esimees hra K. Päts, liikmed: hrad E. Säkk, K. Koppel, J. Kops, F. Lätte, O. Zimmermann, P. Lemming, R. Tofer, P. Luksep, C. Vachmann. Sõnaõigusega võtsid koosolekust osa: Koja juhatus abiesimees hra E. Rosenvald, direktor M. Hurt ja nõunikud R. Berendsen, K. Mauritz ning sündikus M. Pung. Juhatab nõukogu esimees hra K. Päts.

Muudatusi Koja organite koosseisudes.

1) Koja juhatus liige, praegune rahaminister hra A. Teetsov on kirjalikult teatanud, et ta

lahkunud on Kommertspanga juhatus liige kohalt ja seega ka enam Koja liige ega juhatus liige olla ei saa. Koja juhatus esineb ettepanekuga hra A. Teetsovi asemel juhatus liigeks kutsuda järjekorraline kandidaat hra Villem Kesker ja Koja liigeks I sekts. järjekorraline kandidaat hra Gerhard Kress.

2) Koja juhatus esineb ettepanekuga surma läbi lahkunud VI sektsiooni liikme V. Horsti asemele kutsuda järjekorraline Koja liikme kandidaat samast sektsioonist hra Mihkel Kaljo.

Nõukogu otsustas nõus olla juhatus ettepanekutega koosseisude muudatuste kohta.

Koja vabade summade paigutamise küsimus.

Kuna Eesti Pangas jooksva arvel peetavate hoisummade pealt enam protsente ei maksta, siis esineb juhatus ettepanekuga, Koja üldkodukorra § 7 muuta selles mõttes, et Koja summasid võib hoida peale Eesti Panga ja Tallinna Linnapanga ka veel Tallinna Krediid Pangas.

Nõukogu otsustab Koja üldkodukorra § 7. täiendada järgmiselt: „Tallinna Krediid Pangas“. Samuti tunnistab nõukogu soovitavaks, et Koja summasid ei hoitaks mitte ühes, vaid mitmes pangas, juhatuse äranägemisel.

Ungari-Eesti-Soome vaheliste majandussidemete arendamise küsimus.

10.—14. juunini s. a. peetakse Budapestis III Soome-Ugri kongressi, kus muu hulgas tulevad arutusele ka Ungari-Eesti-Soome vaheliste tege-likkude majandussidemete arendamise võimalused.

Juhatus soovib kongressist osa võtta Koja esindaja kaudu ja esineb ettepanekuga esindajateks kongressile nimetada hr. hr. K. Päts, M. Hurt ja K. Mauritz.

Nõukogu esimees soovib Koja esindajate arvu suurendada ja asjast huvitatud äriühingon- di kaasa kutsuda.

Nõukogu otsustas esialgselt ettepanud kan- didaadid Koja esindajateks kinnitada. Ühtlasi ot- sustati sektsioonide kaudu vastavaid äriühingon- di asjaga tutvustada, et soovijad võiksid endid osa- võtjateks üles anda.

Endiste gildide varanduste küsimus.

Nõukogu esimees soovib, et Koja juhatus, ühes Tallinna linnavalitsuse ja Börsikomiteega saadaks delegatsiooni hra riigivanema juure sel- leks, et endiste gildide varanduste küsimus va- litsuses lahendamist leiaks veel enne 24. veeb- ruari s. a.

Ettepanek kiideti nõukogu poolt heaks ja ju- hatusele tehakse ülesandeks selleks ette võtta lä- hemaid korraldusi.

Eesti iseseisvuse 10-aastase juu- beli mälestamise küsimus.

Nõukogu esimees hra K. Päts kannab ette, et oleks vajaline Tallinnas ellu kutsuda käsitöö muuseum, mis oleks ühtlasi mälestusmärgiks ka riigi 10-aast. iseseisvusele. Selleks tuleks valit- suselt küsida end. „Paksu Margareeta“ korralda- mata hooned ja varem. Seda ettevõtet võiks Koda teostada ühes Tallinna linnavalitsusega, kellega ses asjas tuleks astuda läbirääkimistesse.

Nõukogu otsustas teha juhatusele ülesandeks Tallinna linnavalitsusega selle küsimuse kohta läbi rääkida ning esineda vastavate ettepaneku- tega nõukogule.

Edasi tõstab nõukogu esimees hra K. Päts üles küsimuse, kuidas tuleks austada nende isi- kute teeneid, kes on avaldanud pikemat aega üld- kasulikku tegevust kaubanduse ja tööstuse alal, kas neile annetada mingisuguseid väliseid mäles- tismärke või jälle sisse seada aunõunikude instituut.

Nõukogu otsustas anda küsimuse juhatusele kaalumiseks ja vastava ettepaneku tegemiseks nõukogule.

Seaduseelnõu kõlvatu võistluse vastu võitlemiseks.

Vastav seaduseelnõu on Koja sündikus hra M. Punga poolt kokku seatud ja sektsioonide kui ka juhatuse poolt heaks kiidetud.

Ühenduses tähendatud eelnõuga tõstetakse üles küsimus, kuidas reageerida selle peale, et vangimajad ja riigi tööstuskoolid tööde tellimisi täidavad alla tööliste turuhindade, sellega tekita- des suuri raskusi eratöösturitele ja kasvatades tööta tööliste arvu.

Nõukogu otsustas juhatusele teha ülesandeks seaduseelnõu Koja algatusena esitada vabariigi valitsusele. (Seaduseelnõu on käesolevas „Kau- bandus-tööstuskoja Teataja“ nris avaldatud täie- likult.)

Vangimajade ja tööstuskoolide võistluse kü- simus otsustati anda juhatusele lähemaks läbi- arutamiseks ja nõukogule vastava ettepaneku te- gemiseks.

Edasi arutas nõukogu veel vahekohtu a s u t a m i s e k ü s i m u s t, mille kohta aga tar- viliseks leiti ka börsikomitee juures töötava ar- bitraashikomisjoni arvamist küsida. — Küsimus tuleb edaspidi uuesti arutusele.

Seaduseelnõu kõlvatu võistluse vastu võitlemiseks.

Kaubandus-tööstuskoja nõukogu poolt heaks kiidetud 18. jaan. 1928. a.

§ 1. Kes äriühingusse kuulutustesse või tea- daannetesse mahutab valeandmeid äriühingu seis- kordade, eriti kaupade või tööstustoodete oma-

duste, päritolu, valmistusviisi, kaupade muretse- misviisi või allikate, auhindade omamise, müü- mise põhjuste või sihi või tagavarade hulga koh-

ta, kui need andmed eriti soodsa pakkumise muljet avaldavad, sellelt võib nõuda loobumist sarnaste andmete laialilaotamisest.

§ 2. Kes ärilistes kuulutustes või teadaannetes kaupade väljamüüki teatab, peab sealjuures väljamüügi põhjuse avaldama.

Väljamüügi teadaandmiseks selle seaduse mõttes loetakse iga kuulutus, milles kaupade müüki äritegevuse lõpetamise puhul või üksikute kaubaliikide ehk ka teatud kaubatagavarade likvideerimisest teada antakse.

Hooaja- ja inventuurväljamüükide peale, mis teadaannetes sarnasteks nimetatakse, ja korrapärase ärilises tegevuses harilikud, ei laiene selle paragrahvi määrused. Hooaja- ja inventuurväljamüükide arvu, tähtaja ja kestvuse kohta võib kaubandus-tööstusminister peale kaubandus-tööstuskoja arvamise ärakuulamist anda erimäärused.

§ 3. Kes võistluse otstarbel kellegi teise äri, äri valdaja või juhataja isiku, kaupade või tööstustoodete kohta asjaolusid tõendab või laiali loatab, mis tema äri tegevusele kahjulikud on või tema valdaja krediiti rikuvad, peab, niivõrra, kui ei ole tõestatud, et asjaolud on õiged, kahjusaajale tekkinud kahju tasuma. Kahjusaaja võib peale selle nõuda loobumist asjaolude tõendamisest ja laialilaotamisest.

§ 4. Kes ärilises tegevuses mõnd nime või mõne äri, tööstusliku ettevõtte või trükitoote erilist nimetust tarvitab viisil, mis esile võib kutsuda äravahetamist selle nime või erilise nimetusega, mida teine isik seaduslikult tarvitab, peab viimase nõudmisel sarnasest tarvitamisest loobuma.

Eeltähendatud nime või nimetuse tarvitaja on kohustatud kahjusaajale kahju tasuma, kui ta teadis või teadma pidi, et nime õigustamata tarvitamine äravahetamist võis esile kutsuda.

§ 5. Käesolevas seaduses ettenähtud tegevuse keelamist võivad nõuda kohtuteel iga kaupmees või tööstur, kes ühesuguseid või sarnaseid kaupu valmistab või ärilisesse läbikäimisesse laseb või ühesugusel või sarnasel tööstusalal tegutseb, või tööstuse huvisid kaitsvad ühingud, niivõrra kui viimased võivad kohtuasutustes tsiviilnõudjatena esineda. Niisama võivad ka kaupmehed, töösturid ja ühingud neilt, kes käesoleva seaduse määruste vastaselt tegutsevad, nõuda kohtu teel sarnasest tegevusest loobumist.

Kui äriettevõttes teenija või volinik ette võtab tegusid, mis käesolevas seaduses keelatud, võib ka ettevõtte valdajalt kohtuteel nõuda nimetatud tegevusest loobumist.

§ 6. Süüdlast selles, et ta eriti soodsa pakkumise mulje väljakuulutamise otstarbel avalikudesse ärikuulutustesse või äriteadaannetes ärilise seisukorra, eriti kaupade või tööstustoodete omaduste, päritolu või valmistusviisi kohta, kaupade muretsemisviisi või allikate, auhindade omamise, müümise põhjuste või sihi või tagavarade hulga kohta mahutab teadlikult andmeid, mis ebaõiged ja tarvitajaid võivad eksiteele viia, karistatakse arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmekümnetuhande marga.

Kui nimetatud ebaõiged kuulutused ja teadaanded on tehtud äriteenija või voliniku poolt, siis langeb sellesama karistuse alla ka ettevõtte omanik või juhataja, kui kuulutused ja teadaanded on tehtud tema teadmisel.

§ 7. Süüdlast selles, et ta väljamüügi väljakuulutamise korral kaupa müügile laseb, mis ainult väljamüügi otstarbeks on muretsetud, karistatakse arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle kümnetuhande marga.

§ 8. Süüdlast selles, et ta:

1) väljamüügi teadaandes nimetamata jätab väljamüügi põhjuse või

2) käesoleva seaduse § 2. lõige 2. põhjal antud korraldusi ei täida või nende täitmisel annab ebaõigeid teateid või

3) kaubandus-tööstusministriumini poolt § 2. lõige 3. põhjal antud määrusi ei täida,

karistatakse arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmekümne tuhande marga.

§ 9. Süüdlast selles, et ta ärilises tegevuses võistluse otstarbel teise äriettevõtte ametnikule või teenijale pakub, lubab või annab kingitusi või mingisuguseid kasusid selleks, et ametniku või teenija ebaõige tegevuse läbi saavutada eelistamist enese või kolmanda isiku jaoks kaupade või tööstustoodete muretsemisel, karistatakse arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiekümnetuhande marga.

Sama karistuse alla langeb äriettevõtte ametnik või teenija, kes ärilises tegevuses kingitusi või teisi kasusid nõuab, endale lubada laseb või vastu võtab selle eest, et tema oma ebaõige tegevuse läbi teisele võistluses kaupade või tööstustoodete muretsemisel eelistamist muretseks.

§ 10. Süüdlast selles, et ta teadlikult teise isiku äri, äri valdaja või juhataja isiku, teise kaupade või tööstustoodete kohta ebaõigeid asjaolusid tõendab või laiali loatab, mis äritegevusele kahju võivad tuua, karistatakse arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiekümnetuhande marga.

Kui nimetatud asjaolusid laiali laotab või tõendab äriteenija või volinik, siis langeb sama karistuse alla ka äri valdaja, kui tegevus sündis tema teadmisel.

§ 11. Äriettevõtte teenijat, töolist või õpilast, kes teatab teistele palgalepingu kestvuse ajal temale usaldatud või teisel teel teatavaks saanud äri- või tööstussaladusi võistluse otstarbel või äriettevõtte valdajale kahjutegemise sihiga, karistatakse arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiekümnetuhande marga.

Sama karistuse alla langeb süüdlane selles, et ta teada saades ettevõtte ärilistest või tehnilistest saladustest abinõudega, mis seadusi või häid kombeid rikuvad, kasutab ise neid saladusi või teatab neid teistele õigustamata ja võistluse otstarbel.

§ 12. Süüdlast selles, et ta ärilises tegevuses temale usaldatud eeskujud või tehnilist iseloomu kandvad eeskirjad, eriti joonestused, mudelid, schabloonid, lõiked, retseptid võistluse otstarbel ja õigustamata tarvitab ehk teistele teatavaks teeb, karistatakse arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiekümnetuhande marga.

§ 13. §§ 11. ja 12. määruste vastu eksimised kohustavad peale karistuste ka tekkinud kahju-

sid tasuma. Kui süüdlasi on mitu, vastutavad nad solidaarselt.

§ 14. Kui §§ 4., 6., 9. ja 10. ettenähtud juhtumistel karistus määratakse, võib kohus määrata, et otsusest süüdlase kulul ajalehtedes teatatakse.

Õigeksmõistetud kaebealuse nõudmisele võib kohus määrata õigeksmõistmise ajalehtedes teatavaks tegemist; riigikassa kannab teatamise kulu, kui kohus neid mitte ülesandja või süüdistaja tasuda ei ole määranud.

§ 15. Käesolevas seaduses ette nähtud õigus teatud tegevusest loobumist või kahjutasu maksmist nõuda iganeb kuue kuu jooksul arvestes ajast, millal tegevus ja süüdlane teatavaks saab, kuid mõlemal juhtumisel kustub nõudmise õigus kolme aasta pärast tähendatud tegevuse ajast arvates.

§ 16. Kaebused ja nõudmised käesoleva seaduse põhjal alluvad sellele kohtule, mille piirkonnas kostjal on äriettevõtte või sarnase puudumisel — elukoht. Kaebused ja nõudmised isiku vastu, kellel sisemaal ei ole äriettevõtet ega alalist elukohta, alluvad kohtule tähendatud isiku sisemaalise viibimiskoha järele või kui sarnane teadmata, siis kohtule, mille piirkonnas tegevus sündis.

Majanduslikke teateid kodu- ja välismailt.

Või ja munade väljavedu 1927. a.

1927. a. veeti Eestist välja võid 194.776 tünni, ümmarguselt 27,5 miljoni krooni väärtuses. 1926. a. olid vastavad arvud 169.237 tünni, 23,8 miljonit krooni. Seega on või väljavedu 1927. a. jooksul tõusnud 15% võrra, mille juures tuleb märkida, et või kvaliteet on tunduvalt tõusnud. Keskmiselt oli või hind 1927. a. kõrgem kui 1926. a. (2,88 kr. 2,69 kr. vastu 1926. a.) ja tõusis eriti aasta lõpul. Kahe viimase aasta jooksul on peastjaks olnud Saksamaa (68%), kuna Inglismaale on võid veetud vähem kui 32% kogu väljaveost.

Muna veeti 1927. a. välja 16.083.360 tk., sellest arvust Saksamaale 9,4 miljonit ja Inglismaale 6,5 miljonit muna. Võrreldes 1926. a. on munaeksport tõusnud 5,4 miljoni tüki võrra.

Tööstuse seisukord.

Vagunitehas „Dvigatel“, kes kauemat aega ei tegutsenud, peab juba mõni aeg läbirääkimisi

Ida-Hiina raudteede valitsusega 4000 vaguni valmistamise asjus. Tehase aktsiad läksid hiljuti ühe Ameerika seltsi kätte, kes on ühenduses Ida-Hiina raudteega ja kellel on õnnestunud Ameerikas osta soodsate tingimustega vagunite raudosi. Üks partii nendest osadest on juba Tallinna päralt jõudnud.

Üldine tööstuse seisukord on läinud aasta jooksul tunduvalt paranenud, kuna lähikäik mitmel alal on märksa suurenenud. Nii on tekstiiltööstus uusi turgusid juure võitnud ja oma tootmisvõime suurendanud. Tähtsuseta tegevuse tagasiminekut võis konstateerida ainult pabertööstuses, kuna hindade seisukord sellel alal tunduvalt on halvenenud. Terav välismaa võistlus pole jätnud avaldamata oma mõju ka Eesti tööstusele: hinnad mõnegi meie eksportartikli pealt on langenud. Sisemaal seevastu on müügiolud paranenud, ka on tekkinud uued alad (kunstsiid), millel on olnud hea edu.

Seisukord kodumaa rahaturul.

Uus aasta algas kodumaa rahaturul protsendimäära vähendamise tähe all. See vähendamine oli tingitud asjaolude arenemise käigust rahaturul ja võeti ette pankade algatusel. Kui ka kodumaa kapitalide kogunemine pankades sünnib aeglaselt, on ometi pinevuse lahenumine möödunud aasta lõpukuudel edasi arenenud, mida esijoones tuleb panna välismaa rahaasutuste usalduse suurenemise arvele meie majandusliku seisukorra vastu. Möödunud 1927. a. jooksul on mitmel meile soliidsemal kaubanduslikul ja tööstuslikul ettevõttel korda läinud välismaal leida suuremaid krediite, mis osalt on kaasa mõjunud ka kohalike pankade koormatuse vähenemiseks. Sellest tekkis sularaha voolavus, mis omakorda andis tõuke protsendimäärade alanemiseks, Tallinnas 1% võrra. Selle sammu tagajärgi on praegu raske veel täies ulatuses hinnata, kuid arvama peab, et seisukord kapitaliturul soodsamaks on muutumas ja huvi tekitab hüpoteekide vastu. Ka provintsis on vähehaaval märgata protsendimäärade vähendamise tendentsi.

Käesoleva aasta jaanuarikuu esimesel poolel oli märgata eriti elavat raha juurevoolu pankades, milline nähtus seisib otsekoheses ühenduses Eesti Panga reorganiseerimisega. Uue põhikirja järgi ei maksa Eesti Pank hoiusummade pealt protsente, nii et hoiusummade omanikud juba aasta alul oma raha teistesse pankadesse hoiule üle kandma hakkasid. Osa nendest summadest paigutatakse erapankad, osa aga Riigi hoiukassadesse. Kuna Eesti Pank uue põhikirja alusel oma aktiivoperatsioonides teataval määral piiratud, siis on selle tagajärjel laenude arv teistes pankades kasvamas. Omakorda mõjub tervendavalt meie pangaasjandusele ka kahe suurema panga — Tallinna Krediit Panga ja Põhja Panga — ühinemine, kuna sel teel kõrvaldatakse üksikute rahaasutuste omavaheline võistlus.

Meie väärtpaberite turg.

Tallinna pankade nõukogu büroo poolt korraldati 20. skp. nõupidamine protsentpaberite asjus, millest osa võtsid ka Eesti Panga president hr. J. Jaakson ja Eesti Hüpoteeqipanga juhatuse esimees vann. adv. hr. L. Olesk.

Sellel nõupidamisel selgitati Eesti Hüpoteeqipanga pantkirjadele laiemat turu loomise küsimust ja nende mahutamise võimalusi.

Ühes majanduselu stabiliseerimisega ja rahaturu normaalsemaks muutumisega (tunnistust sellest annab hoiusummade kasvamine pankades ja krediitolude lahedamaks muutumine) tundub vajadus heade, kindlate väärtpaberite järgi. Normaaloludes, kapitali kogumise ajajärgul, on kindlad väärtpaberid alati olnud nõuetavaks raha mahutamisevahendiks. Üheks sarnaseks täiesti kindlaks ja küllalt kõrgoid protsente kandvaks paberiks on meil Eesti Hüpoteeqipanga 8%-lised pantkirjad. Seni on nende turg olnud väga piiratud. Ostjana ja müüjana on esinenud peaaegaliselt Eesti Pank. Suuremaid summasid on neisse mahutanud veel tööliste kindlustusühisus, pidades oma reservkapitalide mahutamist neisse kõige kasulikumaks, sest senise kursi (80) juures tõuseb Eesti Hüpoteeqipanga pantkirjadesse mahutatud kapitali pealt saadav protsent kümneni (riiklikku kupongimaksu mitte arvesse võttes). Nüüd, kus pankade poolt on hoiusummade pealt makstavad protsendid alandatud, on märgata nõudmise suurenemist ja huvi tekkimist nende vastu rahaturul.

Normaaloludes peavad aga erapangad moodustama õige turu väärtpaberite jaoks neid ostes ja müües ja nende kindlustusel laenu andes. Samuti peaksid börsil tehingud nendega olema igapäevaseks nähtuseks.

Sellest seisukohast välja minnes jõuti järgmistele tulemustele juure: Väärtpaberite turgu tuleb elustada. Pangad püüavad selleks kõik teha, et Eesti Hüpoteeqipanga pantlehtedele mahutamist leida, neid publiku sekka viia ja neile laiemat turgu luua. Tehingud nendega tulevad börsile viia. Pangad hakkavad pantkirju vabalt ostma ja müüma ja ka nende vastu laenu andma. Eesti Hüpoteeqipank oma poolt aga toimetab ettevõtusega uute pantkirjade väljaandmist, arvestades rahaturu kandejõuga ja koordineerides pantkirjade emissiooni tegeliku nõudmise suurusega.

Mis puutub kursisse, siis on arvata, et kursiga 82 peaks neile ostjaid leiduma.

Võib loota, et Eesti Hüpoteeqipanga pantkirjadest kujuneb ajajooksul vabalt kurseeriv väärtpaber meie rahaturul, mis on kindlaks ja ikkivideks raha mahutamisevahendiks.

Skandinaavia riikide kaubalaevastik aasta vahetusel.

Skandinaavia riikide kaubalaevastik oli „N. Veritase“ andmetel 1. jaan. 1928. a., lugedes laevu üle 100 br. reg. tn.:

	Kokku		Nendest a.-l.j.a.m.-l.		Muutus 1927. a	
	Arv	Br. reg. tn.	Arv	Br. reg. tn.	Arv	Br. reg. tn.
Rootsis	1394	1.380.000	1229	1 343.000	+ 1	+ 29.000
Norra	1790	2 855.000	1766	2.684.000	-24	+ 91.000
Daani	737	1.036 000	637	1.009.000	-37	- 31.000
Soome	359	254.000*)	228	182.000		+ 27.000

Rootsis tuli aasta jooksul juure 54 laeva 59 tuh. tn. suuruses, millest ehitati uusi 11.400 tn. Välismaalt osteti 47.000 reg. tn. Registrist kustutati 53 laeva 30.000 tn., nendest müüdi 16 tuh. tn. Rootsi tehastes oli ehitusel aasta lõpul 151 tuh. reg. tn. laevu.

Norras tuli aasta jooksul juure 235 tuh. reg. tn., sellest 124 tuh. uusi ehitusi ja välismaalt ostetud 111 tuh. reg. tn. Vähenemine oli 144 tuh. reg. tn., millest müüdi välismaale 119 tuh. reg. tn. Aasta lõpul oli Norra tarvis välismaal ehitusel 266 tuh. reg. tn. ja Norras 9.640 tn.

Daani laevastiku juurekasv oli 26 laeva 46 tuh. reg. tn., millest ehitati Daanis 33 tuh. tn. ja välismaal 4.900 tn. Registrist kustutati 63 laeva 77 tuh. reg. tn., sellest müüdi välismaale 69 tuh. reg. tn.

Huvitav on veel nimetada, et nendes maades on purjelaevastikud koguni kokku kuivanud, nimelt oli:

Rootsis	165 laeva	36.000 reg. tn.
Norras	24 laeva	14.000 reg. tn.
Daanis	100 laeva	27.000 reg. tn.
Soomes	131 laeva	70.000 reg. tn.

Samal ajal on nendes maades õige jõudsalt kasvanud mootorlaevade protsent, olles suurem üle maailma, samuti kui on rõhku pandud üldise uuemelise tonnaashi juuresoetamiseks.

E. M.

Soome :

Tööstus. Mõni päev enne jõulupühi suudeti lõpuks likvideerida töösulgu metallitööstuses, mis kestis teatavasti 21. maist peale, s. o. ligi 7 kuud. Tööliste kahju palkade näol teeb välja 9 milj. mk. kuus, kokku 63 milj. Smk., ka ettevõtjate kahjud on suured. Kokkulepe saavutati kompromissi alusel, tööliste palkasid tõsteti osalt. Kogu töösulu ajal on metallitöölised N. Vene maalt 5 milj. Smk. toetust saanud. Praegu on metallitööstus pikemaks ajaks tellimistega kindlustatud ja töö tehastes uuesti alanud. Puutööstuses on väljavaated rahuldavad, loodetakse, et prae-

guses tempos töötamise võimalus kuni kevadeni kindlustatud on, välja arvatud vineeri- ja puumassitööstus, kus turu puudusel produktsiooni vähendatakse ja tegevust piiratakse mõnes tehases isegi 40% võrra. Samuti võib puu- ja tselluloositööstuses töö normaalselt kuni kevadeni edasi kesta, kuid arvatakse, et kevadel tuleb ka neil tööstusaladel kokkutõmbamisi ette võtta. Tekstiilitööstuse konjunktuur on täitsa rahuldav, samuti klaasitööstuse, ainult aknaklaasi valmistusele teeb turu puudus raskusi. Tööolud olid detsembris võrdlemisi rahuldavad. Töötuid oli 31. 12. kogu Soomes registreeritud 1689 mees- ja 463 naistöölist. Töötud on suuremalt osalt mustatöölised, sadamatöölised ja kauplusteenijad, kuna kvalifitseeritud tööta töölisi õige vähe leidub.

Kaubandus. Sisekaubanduses oli jõuluelne hooaeg õige elav, palju elavam kui eelmistel aastatel, seda tõendavad kõik ärid. Kauplustel tuli ajutiselt juure võtta mitu sada abijõudu. Üldlääbimüük on jõulunädalal mitmesuguste kaubaliikide järele 20—40% suurem olnud kui 1926. aastal. Peale selle algasid jõulusseostud s. a. palju varem kui eelmistel aastatel — juba detsembri algusest. Tuli ilmsiks ka nähteid, et ostjad nõudsid rohkem kallimahinalisi kaupu.

Vineerituru seisukord. Jaanuari alul lanseeris Soome vineerivabrikute ühisus ajalehis teateid, et viimasel ajal vineerituru seisukord tunduvalt paranenud olevat. Tehastel olevat palju tööd ja saaduste hinnad olevat tõusnud. Tellimisi tuleb rohkesti, isegi rohkem kui suudetakse valmistada. S. a. esimese poole toodang olevat juba kõik müüdud. Seisukord olevat igatahes palju soodsam kui läinud sügisel ja üldse läinud aastal. Need teated näivad siiski ülespuhutud olevat, sest samal ajal kirjutab „Kauppalehti“: Detsembrikuu 31. päevast on üles öeldud kõik Säänätsalon vineeritehaste töölised, mille põhjuseks on, et tehaste tegevust 40% võrra kokku tõmmata tahetakse. Kokkutõmbamine on tingitud turu puudusest. Kõigile töölisile on üles öeldud seepärast, et võimalik oleks suure perega töölisitele tehaste teistes osakondades tööd anda“.

Kuritahtliku võistluse kitsendamine. 23. 12. andis Soome töösturite liit kaubandus-tööstusministeeriumile märgukirja, kus „äri moraali“ tõstmiseks kuritahtliku võistluse keeluseadust maksma soovitakse panna. Memorandumis tähendatakse, et praegu on olemas kaks tüüpi nimetatud seadusi: 1) Prantsuse, mis sisaldab üldmäärusi kuritahtliku võistluse keelust, jättes igal erijuhtumisel kohtuniku otsustada, mis sugune ärivõte on keelatud ja 2) Saksa 1896. a.

*) Kogu Soome laevastik on üle 450.000 tn.

seadus, Rootsi 1915, Daani 1924, kus kuritahtlikkuse mõiste konkreetset on defineeritud. Soomele peab töösturite liit teist tüüpi seadust kohasemaks, kuna Soomes puuduvad erikohtud ja liig laialine illegaalvõistluse mõiste tõlgitsemine võiks igasuguse võistluse üldse võimatuks teha.

Läti:

I äti pank uuel aastal.

Läti panga nõukogu esimees on ajakirjanduse esindajatele panga tegevuse kohta seletanud järgmist: Uut aastat algasime heas seisukorras. Välisvaluuta tagavarad näitavad järjekindlat tõusu. Ringvoolus oleva paberraha hulka suurendati möödunud aasta lõpul ühenduses suuremate väljamaksmistega, kuid emissioon oli siiski kaetud rohkem kui kahekordselt. Nüüd on tarvilusel oleva paberiraha hulka vähendama hakatud. Läti kurss on praegu kindlam kui kunagi varemalt. Pank on välismaal juba laialdaselt tuntud, ning välismaikidelt tuleb alatasa pakumisi oma kapitalide mahutamise üle Läti rahaturule. Neid pakumisi aga vähe kasutatakse, sest Läti ei tunne nende järele vajadust ning igakord ei ole ka tungimused vastuvõetavad.

Uuel aastal on pangal peaülesandeks arvetepidamise küsimuse lahendamine Nõukogude Venega. Ringi oodatakse „Gospanga“ esindaja, kellega siis küsimused selgitatakse.

Läti ei suuda täita Vene tellimisi.

Läbirääkimistel Venega tellimiste asjus on selgunud, et lepingu sõlmimine on tublisti viibinud ning seetõttu ei suudeta Vene tellimisi täita sel määral kui see Läti-Vene lepingus ette nähtud. Ühenduses sellega on üles võetud küsimus, kas tellimisi jätta tulevaks aastaks või teha vahetust, s. o. anda tellimisi, mida ei suudeta täita, edasi teistele tööstustele, kuigi seda lepingus ei ole ette nähtud. Vemelased sarnase muudatuse vastu ei protesteerinud ning küsimus on väliskaubanduse komisjoni lahendamiseks antud.

Leedu:

Väliskaubandus. Novembris veeti välja 25,0 milj. liti eest ja sisse 23,9 milj. liti eest. Esimese II kuu väljavedu — 225,2 milj. lit., sissevedu 243,2 milj. lit., seega väliskaubanduse passiivsus 18,0 milj. liti. (1926. a. sama aja eest — 8,9 milj. liti võrra aktiivne). Eriti vähenes tänava loomasaaduste väljavedu, mis seletatav ühelt poolt turu puudusega ning teiselt poolt — valmistuse allalangemisega. Sissevedu suurendasid elanikkude kasvavad nõuded.

Lina hooaeg algas juba: novembrikuul veeti tollipunktide kaudu välja 1.500.000 kg. lina. Pareim sort läheb Klaipeda kaudu, selle sordi eest maksab välismaa 1 tn. (1000 kg.) umbes 4.000 litti. Alamad sordid lähevad Joniškise kaudu, nende tonnist makstakse 2.500 kuni ligi 4.000 litti.

Linaseemne müük läheb ka elavalt. Oktoobris ja novembris veeti välja 12 milj. kg., mis teeb välja umbes pool iga-aastasest linaseemne väljaveost. Linaseemne kilogrammi eest makseti 75 centi.

Metsade peavalitsuse andmetel müüdi tänavu 7.811.069 liti eest metsa. Hljuti müüdi veel kahele Saksa ja Inglise firmale suurem partii tammesid 6.291.600 liti eest.

Tööstus: Leedu raudtööstus elab ülega rasket ajajärku: vabrikute toodang ulatub vaevalt 10% ennesõjaaegsest. Vabrikus, kus enne sõda töötas 2000 töölist, ei ole nüüd 200-gi ja needki töötavad ainult 3—4 päeva nädalas. See asjaolu sundis suuremaid vabrikuid sõlmima rasketel tingimustel kontrassign. lepinguid Nõuk. Venega, nimelt: „End. Ven. Smith“ 2,5 milj. lit. 1 aasta peale; kaup saadetakse osakaupa teatavate vaheaegadega, mille äramüümisel saadetakse jälle uus partii. Samasuguse kontrassign. lepingu 1,5 milj. liti peale sõlmis ka „Tilmans“ vabrik 29. nov. l. a. Nõuk. Venega. Kui palju otsustarbekohane on Leedu riikliku majanduse suhtes niisugune leping, on raske enesele ette kujutada, sest pole miskit garantiid, et Nõuk. Vene valitsus mõne aja pärast ei loo sarnaseid tingimusi, millel väljavedu osutub kahjulikuks.

Raudtööstuse toodangu siseturul kasutamise ja väljaveo praegune vahekorrd on järgmine:

Vabriku nimetus	Tarvidus siseturul		Väljavedu N. Venesse	
	milj. littedes	nüüd enne sõda	Eestis ja Lätis milj. littedes	1926. a. milj. littedes
1. End. Ven. Smith	1,2	15.—	0,5	0,2
2. Tilmans	2,2	15.—	—	0,3

Esimese 9 kuu jooksul valmistati Leedus 693.362 kg. tubakat (1926. a. — 675.851 kg.). Üldse töötab Leedus praegu 12 tubakavabrikut.

Daani:

Daani-Hispaania kauba- ja meresõiduleping kirjutati alla Madridis 2. jaanuaril 1928. a. ja astub jõusse 1. märtsil 1928. a., milliseks termiiniks pooled kohustuvad ratifitseerimist läbi viima.

Leping baseerub enamsoodustuse vastastikkusel tunnustamisel. Daanile on see suure tähtsusega. Seni tolliti Hispaanias Daani kaupu mi-

nimaaltariifi järele, mis kõrgem on kui teiste riikide kohta maksvad traktaat-tariifid.

Tähtsamaks Daani eksportaineks Hispaaniasse on soolatud tursakala. Et Hispaanias turgu mitte kaotada, maksis Daani riik seni Ferö saarestiku kalaeksportööridele minimaal- ja traktaattollide vahe, kuna muidu ei oleks daanlastel võimalik olnud konkureerida norralastega, kelle kaubad traktaattariifi järele tollitakse. (Peale selle on Hispaanias veel maksimaaltariif).

Saadud soodustuste eest kohustub Daani oma poolt kaotama nõndanimetatud valuutamaksu veinide pealt ning mitte tõstma tolle veinide, oliivõli, rosinate, viigimarjade, apelsinide, viinamarjade, banaanide, sardiinide, riisi j. m. pealt. Kui Daani seda aga siiski peaks tegema, on Hispaania õigustatud 3 kuu asemel 1-kuise etteütleemisega lepingu tühistama.

Valuutamaksu veinide pealt 14 kuni 33% alkoholiga tõuseb 25 kuni 50 ööri pr. liiter, on pärit veel inflatsioonieegadest ja oli põhjendatud krooni kindlustamise vajadusega. Kuna viimane eesmärk juba saavutatud, püsis maks ikka edasi, vaatamata rohkearvulistele protestidele veini kauplejate ja tarvitajate poolt. Riigile tõi see maks küll aastas 2 milj. krooni sisse, kuid tema kaotamisega kaovad ka juuremaksud kalaeksportööridele.

Igasuguseid
Nahk-
Balata-
Kummi-
masinarihmu
laost saadaval.
K-m. Vennad Uibopuu
Tallinnas, Suur Karja t. nr. 23.
Krediitpanga majas. Telef. 17-15.

Autoomanikud ja -juhid!

**Auto- ja
mööbli polsterdamis-
nahka**

igasuguses värvis saadaval
laost kui ka tellimisel.

EMIL KUMENIUS
Tallinn, Lai t. 9, k. 1. Telef. 12-86.

tööridele. Peale selle langevad veel mitmed teised Daani kaubad enamsoodustuse teel nüüd kergema tariifi alla, nagu: portselaanasjad, tolmuimejad, tsemendimasinad, dünamod ja elektrimootorid, köiksugu masinad ja masinarihmad, tsentraalkütte-sisseseaded, kondenseeritud piim ja teised.

Põllumajandussaaduste eksport
1927. aastal.

Põllumajandusnõukogu andmetel on Daani saaduste väljavedu 1927. aastal tunduvalt suurenenud, võrreldes eelmise aastaga. Ainult juustu väljavedu on tagasi läinud. Nii eksporteeris Daani 1927. aastal:

Võid	ca 143.000 tondi	ehk 8% rohkem	kui 1926. aastal
Sealiha	256.000 " "	35% " " "	" " " "
Elussigu	37.000 tükki	" 100% " " "	" " " "
Tapetud loomi	272.000 " "	25% " " "	" " " "
Mune	851 milj. "	s. o. umbes samapalju	kui 1926. a.
Juustu	5.200 tondi	ehk 25% vähem	kui 1926 a.

Kui aga vaadata hindu, siis on need vastupidist teed käinud. Kõige rängemalt on langenud sealiha hinnad, mis teevad keskmiselt aasta kohta 184 ööri pr. kg., 178 ööri vastu eelmisel aastal.

Või keskmine hind oli 301 kr. pr. 100 kg., 307 krooni vastu 1926. a.

Munade hind oli 162 oõri pr. kg., 170 vastu 1926. aastal.

Rootsi :

Rootsi laevasõidu laenufondi summade järjekorraline jaotamine.

Rootsi laevasõidu laenufondist anti käesoleva aasta esimesel jaotusel 12. jaan. kaubandus- ja tööstusministeeriumi ettepanekul järgmised laenud:

A./S. „Frem“ 200.000 kr.

A./S. „Nordstjernau“ 450.000 kr.

A./S. Stockholms Rederi A/B. 100.000 kr.

A./S. Svenska-America-Mexicolinien 250.000 krooni.

A./S. Transatlantic 200.000 kr.

A./S. Transpacific 300.000 kr.

Kokku 1.500.000 kr. kuus laenusoovi jäeti veel kaalumisele.

Rootsi laevasõidu laenufond on teatavasti asutatud 1904. a. ning sealt antakse laene kuni 8 a. peale 4%-ga aastas.

Kutse Eesti osavõtmiseks Pariisi rahvusvahelisest messist.

Pariisi rahvusvahelise messi juhatuselt on tulnud a.-s. „Näitusele“ ettepanek osa võtta kollektiivväljapanekutega 19. Pariisi rahvusvahelise t messist. See mess on üks tähtsamatest peale Leipzigi. Läänud 1927. a. messil oli osavõtjate arv üle 6.500, külastajate arv 2 miljonit. Osa võttis 21 riiki. Mess seisab Pariisi linnavalitsuse, Pariisi kaubanduskoja ja Seine'i departamendi kaitse all. Osavõtmisel lubatakse ruumid anda hinnata 35 - 10 ruutmeetri suuruses.

Kuna praegu veel otsustatud pole, missugusel välisnäitusel 1928. a. Eesti väljapanekut korraldada, siis võetakse Pariisi ettepanek esialgu teatavaks.

A.-S. Balti Puuvilla ja Sindi Kalevi vabrikute ladu

Tallinnas, Suur Karja tänav nr. 13.

Kõnetraadid: Juhatus — 24-66, üldine — 2-41, kalevijaoskond — 31-02, arveosakond 31-56.

Igasugu pleekimata puuvillariide müük, nagu: bjas, sarge, mitkal, barh, marlid, lõimed ja vatt kui ka lina- ja purjeriie.

Samuti müüb ladu ka oma vabrikus ümbertöötatud (pleegitud) mitmesuguses headuses pesuriidet ning rikkalikku mustrite valikus igaseltsi pluusi- ja kleidiriideid kui ka sataäni, põlleriideid ja pearätikuid.

Kaleviosakonnas suures valikus igaseltsi villast riiet, odavamad ja kõige kallimat, samuti ka villaseid tekke ja suurrätikuid.

Peale selle **Eesti niidimanufaktuuri õmblusnõlli** kõigis numbrites.

Müük ainult suurel arvul.

Müük ainult suurel arvul.

Tolliteateid.

Tollikomitee otsusi mõnede kaupade tollimise kohta.

1.

Avaldatakse teadmiseks, et tollikomitee otsustas tunnistada:

I. A. Sisseveotariifis.

Nahkköites taskukalender-märkusteraamat, mille kaaned seestpoolt pabrist ja riidest taskutega, t. t. § 57 p. 6 alla kuuluvaks, kui nahast teosed eraldi nimetamata (mitte kott-teosed). Tollikomitee otsus 7. jaan. 1928. a. nr. 1477.

Troliidist valmistatud toru, mille väliskülje kõrgustikud annavad torule läbilõikes kuuesakilise tähe kuju — raadioaparaadi poolkerede valmistamiseks, t. t. § 68 alla kuuluvaks, kui kunstlikust materjalist torud, mitte valmis-teosed (T. K. ots. 30. dets. 1927. a. nr. 1471).

Klaasist torutoalised teosed, millede sisemine külge riflitud, ühes otsas hõbetatud traadiga kupli ääre külge ilustusena riputamiseks, t. t. § 77 p. 4-a alla kuuluvaks, kui riflitud klaasist teos, samal alusel, nagu kortsulisest jne. klaasist. (T. K. otsus 30. dets. 1927. a. nr. 1467).

Väikesed transformaatorid füüsika-aparaatide (näit. raadio) jaoks, t. t. § 169 p. 1 alla kuuluvaks (märkus selle §-i p. 1 ja 2 juures). T. K. ots. 30. dets. 1927. a. nr. 1470.

Paber, mille ühel küljel trükitud värvilised täisnurga taolised kujutised, väljalõikamiseks, värvitööstuses tarvitatavad värvipakkidele pealekleepimiseks nende sisu äramärgimise otstarbel, t. t. § 177 p. 2-f alla kuuluvaks, kui paber ühest küljest värvitud, arvesse võttes tema otstarvet. (T. K. ots. 30. dets. 1927. a. nr. 1469).

Puuvillased silmkoetud kindad, millede reljeefsed nooled kinda sisemisele küljele nõõride kinnitamise ja väljastpoolt siidniidiga läbiõmblemise teel on tehtud — kinnaste avauste ääred kanditud teisevärvilise, kuid sama materjaliga, t. t. § 204 p. 3-a alla kuuluvaks 20% t. t. § 204 märkuse põhjal ja 20% ilustuse eest samast materjalist, üldise märkuse 7 põhjal §§ 183—209 juures (T. K. ots. 7. jaan. 1928. a. nr. 1476).

Kunstlikud lilled taimematerjalist, pressitud puuvilla lisandusega, mitte

aga taime osadest, t. t. § 213 p. 2 alla kuuluvaks. (T. K. ots. 30. dets. 1927. a. nr. 1458).

I. B. Sisseveotariifis.

Kaup „Lukutate marjad“, „Markkonzertrirt“ ja „Lukutate Bouillonwürfel“ t. t. § 4 alla kuuluvaks ja seeparast ühes pakkimisabinõudega ja reklaamiga sisseveoks keelatud. (T. K. ots. 30. dets. 1927. a. nr. 1462).

2.

1) Korralikuks tunnistada spetsifikatsioon, millel oli tähendatud: „pergamiin-paber“, missugune paber aga oma õhukuse tõttu t. t. § 177 p. 2-f alla kuulub kui õhukene pakkimispaber, sest et selle paberi kaubanduslik nimetus „pergamiinpaber“ õige on. (T. K. ots. 30. dets. 1927. a. nr. 1472).

2) Arvesse võtta päritolutunnistus, mis oli esitatud pärast kauba revideerimist ja tollirahatasumist, kuid enne kauba väljavõtmist tollikorraldusest, mis pärast revideerimisakti võib täiendada ja enam võetud tolli tagasi maksa üldisel alusel. (T. K. ots. 30. dets. 1927. a. nr. 1474).

3) Seletada, et kuna Tšehhoslovakkia vabariigiga veel kaubaleping pole sõlmitud enamsoodustuse tingimustel — ei või kaupadele, mis Tšehhoslovakkias üle tootatud, üldse tollialandust anda, ka juhtudel, kui kaupade eel- ja väljatootamine sündis maal, millega kaubaleping olemas. (T. K. otsus 30. dets. 1927. a. nr. 1459).

Äriettevõtete koosolekuid.

6. veebruaril:

A.-s. „Loksa Tehased“ erakorraline peakoosolek kell 18 Narva mnt. 27.

12. veebruaril:

O.-ü. „Kask ja Ko“ osanikkude peakoosolek kell 11 Tartus, Riia t. 1.

14. veebruaril:

A.-s. „Atlanta“ erakorraline aktsionäride peakoosolek kell 17 Vene t. 16—9.

Turgude ülevaade.

Teravili. Teraviljaturul valitses aasta alul vaikus. Suurkaubandus on end küllaldaselt teravilja ning jahuga varustanud. Venelaste tagavarad on käesoleval ajal väga napid ja needki kasutatakse saadetuste täiendamiseks Lääne-Euroopasse. Sisemaalt ei tule vilja juure kuigi suurel arvul. Hindade tendentsi võiks üldiselt nimetada kindlaks.

Kartul. Nõudmised Skandinaavia mailt on viimasel ajal jällegi suurenenud, nii et eksport, mida soodustasid ka pehmed ilmad, uuesti hoogu sai. Eksportkartulid noteeriti 0,83—0,87 kr. pd. Kartulite hinna tõus on omakorda mõjunud ka kartulitärklise, siirupi ja glükoosi hinna tõusule.

Piima produktid. Või hinnad jaanuari esimesel poolel langesid 44—46 kr. peale puudast. Pakkumine on hästi elav, kuigi võivalmistus on võrdlemisi vähenenud. Kaseiin noteeriti 13,50—14 kr. Viimane leiab tarvitamist ühe hiljuti asutatud vabriku poolt galaliidi valmistamiseks. — Munade hinna noteerimine on lõppenud ja algab uuesti märtsikuus.

Lina. Kogu eksportlina kvantumi käesoleval hooajal arvatakse 9000 tonni peale. Sellest on umbes pool müüdud ja ka ära saadetud; viimased hinnad olid järgmised: Livoonia 23,50—

24,00, Petseri 27—27,50, Võru 25,50—26, Tartu 23,50—24 kr. Läti-Vene müügipoliitika koordineerimise tagajärjel oodatakse kevadel väikest hindade tõusu. Linaseemne tagavarad leidsid suurelt osalt turgu kodumaal ja müüdi kõrgemate hindadega kui väliseturul.

Puumaterjal. Metsatööd on alanud suure hooga, kuna hea reetee tahetakse ära kasutada. Saetud metsamaterjali ostmises on välismaa äride poolt märgata tagasihoidu, mida tuleb panna suurte tagavarade arvele. Lepped kevadiste laadimiste peale näitavad aga, et hinnad püsivad. Üldiselt oodatakse konjunktuuri paranemist lähemas tulevikus. Propside hinnad püsivad kindlad ja neid on müüdud soodsate tingimustega.

Prahid. Noteeriti: Lina Tallinnast-Stettiini 22/6, Gent 24/, Dundee 37/, Belfast 52/š. tonnist. Puumaterjal D/B/B Tallinnast Antverpeni 40, Manchester 55/š. stand. Segakaup (ühes arvat. jäätaks) Stettiini 12—25/š., Stokholmi 12—30 kr. Või Stettiini 1/6 š. tünnist, kartul Stokholmi 10 kr.

Mereasjanduse peavalitsus kavatses korraldada täpset statistikat jääoludest tingitud laevade vigastuste kohta tõendusmaterjaliks, et kinnituspreamiad välismaal talisõiduks Tallinnasse on põhjendamata kõrged.

Toiduainete turg.

	London.	
28. I. Nisu, kaal—496 Ingl. nl.		
Northern Manitoba	£	— — 57/—
Hard Winter	"	— — 49/6
Rosario Santa	"	— — 48/—
Jahu, kaal—280 Ingl. naela.		
Manitoba	"	— — 36/3
Austraalia	"	— — 35/—
Kansas	"	— — 36/—
Odrad, Kanada Nr. 3, kaal—		
370 Ingl. naela	"	— 37/9
California, kaal—424 Ingl. naela	"	— 58/—
Kaerad, kaal—320 Ingl. naela		
La Plata	"	— — 26/—
Canada № 2	"	— — —

21. I. Linad, cif.

Riga Z. K.	£	98 0	—	—
Pärnu H. D.	"	94.0	—	96.0
Slanetz U/A Medium	"	104.0	—	—
Bacon, kaal—112 Ingl. naela sh.				
Iiri	"	78.0	—	99.0
Daani	"	74.0	—	83.0
Kanada	"	74.0	—	81.0
Munad, kaal—120 Ingl. naela				
Inglise	"	25.0	—	26.6
Iiri	"	—	—	—
Või, kaal—112 Ingl. n.				
Hollandi	"	180.0	—	184.0
Daani	"	172.0	—	174.0
Uus-Meremaa	"	140.0	—	162.0
Austraalia	"	140.0	—	154.0
Argentiina	"	140.0	—	152.0
Besti või	"	—	—	—
Läti või I sort	"	—	—	—

Hamburg.

28. I. Nisu

Sisemaa, tonni eest . . .	Rmk. 236—240
Manitoba, cif 100 kgr. eest term. fl.	16.25
Hard Winter, cif 100 kgr. eest termiin	fl. 13.75
Ameerika jahu, cif. 100 kgr. eest termiin	\$ 6½ - 8

Rukis

Sisemaa, tonni eest . . .	Rmk. 238—242
Western II, cif 100 kgr. eest	fl. 12.50

Kaerad

Sisemaa, tonni eest . . .	Rmk. 216—229
---------------------------	--------------

27. I. Odrad, talve

Sisemaa, tonni eest . . .	Rmk. 220—222
---------------------------	--------------

Odrad, suve

Sisemaa, tonni eest . . .	" 236—262
---------------------------	-----------

28. I. Suhkur

C. S. R. Feinkorn, 50 kgr. eest loco	£ 15/—
--	--------

Saksa „Eksport“, 50 kgr. eest termiin	£ 15/1½ —
Jaava 50 kgr. eest termiin	" — —
American Fine Granulated 50 kgr. eest	" — —

Riis

Burmah II, 50 kgr. eest . .	" 14/9
-----------------------------	--------

Rasv

Purelard American, 100 kgr. eest	\$ 31¼
Steamlard 100 kgr. eest .	" 30½

Või, Berliini en gros hinnad, tsentneri eest

Sisemaa I sort	Rmk. —
" II "	" —
Välismaa I sort	" —
" II "	" —
" III "	" —
Eesti või	" —
Läti või, punane	" —
" must	" —

Välisbörsid :

	L O N D O N											
	16. I	17. I	18. I	19. I	20. I	21. I	23. I	24. I	25. I	26. I	27. I	
Frank . . .	124.02	124.02	124.03	124.06	124.03	124.02	124.02	124.02	124.02	124.02	124.02	124.02
Dollar . . .	4.8736	4.8726	4.8742	4.8742	4.8726	4.8722	4.877/16	4.875/8	4.8734	4.8735	4.8724	4.8724
Rootsi kroon	18.13½	18.13½	18.14	18.15½	18.15¾	18.15	18.16	18.16	18.16	18.16	18.167/8	18.167/8
Daani kroon	18.20¼	18.20	18.20¼	18.20	18.20	18.20	18.20¼	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20
Norra kroon	18.33	18.33	18.32¾	18.30	18.31	18.31¼	18.31½	18.31	18.32	18.32	18.32	18.31½
Saksa mark	20.47	20.46½	20.465/8	20.46	20.457/8	20.45½	20.46	20.45	20.44½	20.45	20.445/8	20.445/8
Soome mark	193.75	193.65	193.60	193.60	193.77	193.60	193.50	193.75	193.70	193.62	193.62	193.66
Floriin. . .	12.0909	12.0881	12.0862	12.0868	12.0837	12.0793	12.07¾	12.0825	12.0831	12.0825	12.0806	12.0806
Liir	92.13	92.17	92.17	92.165/8	92.16	92.12	92.10	92.05	92.09	92.09	92.09	92.08
Helveetsia fr.	25.30¾	25.30½	25.305/8	25.30¾	25.30¾	25.30¼	25.31	25.31	25.30¾	25.31½	25.31¼	25.31¼
Tshehhosl.kr	164.62	164.50	164.50	164.50	164.64	164.43	164.50	164.50	164.43	164.43	164.43	164.46
Belgia frank	34.98¾	34.96¾	34.98½	34.98¼	34.99	34.98	34.98	34.99	34.99	34.99	34.99	34.99
Shillingid .	34.62	34.61	34.60	34.61	34.61	34.61	34.61	34.5950	34.58	34.57	34.57	34.57
Poola slot .												
Pengo . . .	27.79	27.79	27.78	27.71	27.76	27.78	27.79	27.79	27.88½	27.88½	27.88	27.88
Latt	25.28	25.29	25.28	25.29	25.26	25.5/8	25.2¼	25.24	25.27	25.257/8	25.25½	25.25½
Litt	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—
Tsherv. . .	944.—	944.—	944.—	944.—	944.—	944.—	944.—	944.—	944.—	944.—	944.—	944.—
Kuld p/unts .									18.22	18.22	18.27	18.27
Hõbe p/unts	2/2¼	2/2¾	2/2¾	2/2¼	2/2¼	2/2¼	2/2¾	2/2¼	2/2¾	1/2¼	2/2¼	2/2¼
Plaat. p/unts		300/—				300/—						

	B E R L I I N											
	16. I	17. I	18. I	19. I	20. I	21. I	23. I	24. I	25. I	26. I	27. I	
Naelsterling	20.472	20.463	20.465	20.459	20.46	20.452	20.457	20.45	20.444	20.45	20.445	20.445
Frank . . .	16.51	16.505	16.505	16.49	16.495	16.49	16.495	16.495	16.48	16.49	16.49	16.49
Dollar . . .	4.197	4.198	4.197	4.195	4.1955	4.195	4.1975	4.1945	4.1940	4.195	4.1945	4.1945
Rootsi kroon	112.87	112.82	112.75	112.71	112.68	112.62	112.62	112.59	112.60	112.58	112.50	112.50
Daani kroon	112.49	112.42	112.44	112.42	112.41	112.40	112.39	112.30	112.36	112.36	112.30	112.30
Norra kroon	111.67	111.65	111.65	111.68	111.73	111.635	111.70	111.62	111.57	111.61	111.61	111.61
Soome mark	10.568	10.567	10.568	10.562	10.562	10.562	10.565	10.56	10.562	10.567	10.563	10.563
Floriin. . .	169.30	169.27	169.31	169.30	169.32	169.33	169.36	169.29	169.18	169.23	169.24	169.24
Liir	22.21	22.205	22.205	22.205	22.205	22.25	22.205	22.22	22.21	22.215	22.205	22.205
Helveetsia fr.	80.865	80.88	80.855	80.845	80.82	80.835	80.82	80.795	80.80	80.785	80.79	80.79
Tshehhosl.kr.	12.44	12.44	12.438	12.434	12.431	12.437	12.347	12.431	12.431	12.432	12.43	12.43
Belgia frank.	58.525	58.51	58.50	58.48	58.47	58.455	58.475	58.44	58.42	58.44	58.425	58.425

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavate kaupade nimekiri ja hinnad (en gros).

Jahud: nisu, pehme, kõrgem s., Ameerika ja Inglise	pd.	8.00—8.30	Õlikoogid, linaseemne	pd.	3.30
„sõre, kõrgem sort	„	„	„ päevalille	„	3.35
„Ameerika ja Inglise	„	8.20—8.25	„ soja, jahu	„	3.45
„J. Puhk ja Pojad“ rukkijahu	„	3.40—3.50	Jahu, päevalille	„	3.45
„püül	„	4.80—5.30	Segajõutoit I s.	„	3.35
„J. Puhk ja Pojad“ suurveski saadused. Hinnad arvatud 50 klg. eest ühes valge puuvil- lase kotiga.	„	„	„ II s.	„	2.85
Püülijahu:	„	„	Suhkrupeedi koogid	„	1.70
Rukkipüül patent (à 50 kg.)	puud	5 70	Nisukliid	„	2.30—2.40
„harilik	„	4.90	Puuvillane riie, Bjas	arss.	0.42—0.52
„Eesti Parem“ saiajahu à 50 kg.	„	8.40	„ Mitkal	„	0.32—0.38
„Kalev“	„	8.00	Lina, Liivi R	pd.	25.50—26.00
„Taara“	„	7.70	„ Petseri	„	28 00—28 50
„Kungla“	„	7 30	„ Võru	„	26.50—27.00
„Sampo“	„	6.80	„ Tartu	„	28.00—26.50
Manna	„	9.00	Linaseemned, õli 90% basis	„	—
Jahu: nisu, pehme — sõre	„	6.70—8.90	Linaseemned, külvi	„	—
A/S. Rotermanni teh.:	„	„	Takud, Codilla, I sort	„	—
Jahu, nisu, pehme — sõre	„	6.70—8 70	„ „ II „	„	—
„ rukti	„	3.35—3.45	„ „ III „	„	—
„ püül	„	4 60—4 70	Kivistisi, auru, Yorkshire, 2k.pest.	„	0.42—0.43
Rukis, Eesti	„	—	„ „ Newcastle	„	0.41—0.43
„ Vene	„	—	„ „ sepa	„	0.43—0.44
„ Ameerika	„	3.45—3.50	Koks, valu	„	0.70—0.75
Kaerad, toidu, Eesti	„	—	„ gaasi	„	0.75
„ „ Saksa ja Poola	„	3.00—3 10	Põlevkivi, I sort A	„	0.10
Odrad, õlle	„	3.65—3.70	„ I „ B	„	0.09
Odrad, toidu	„	3.45—3.50	„ II „	„	0.07 1/2
Riis, Burma II	„	6.25	„ III „	„	0.05
Kartulid, ekspord	„	0 90—0 95	„ Fenolaat	„	1.50—1.60
„ piirituse	„	0 63—0 64	„ Gudroon	„	2.15—2.25
Kartulitärklis „Superieur“	„	6.75	Riigi turbatööstus: „Turba“	„	0.21
Pliim, pudelites	ltr.	—	Põlevkivipigi	„	1.90—2 20
Või, ekspord, I sort	pd.	42.00—44.00	Raud, sordi	„	2.25—2.30
Margariin, välismaa	„	20 80	„ vits	„	3.00—3.80
„ kodumaa	„	18.20—20.80	„ plekk	„	3.20—4.20
Kaseiin, Eesti	„	13.50—14.00	„ plekk, tsingitud	„	6.00—6.50
Juust „Schweitsi“, kodumaa	„	28.50—29.50	Raudtalad	„	2 90—2.50
Munad, ekspord I s.(kast 1440 tk.)	kast	—	Teras, vedru	„	4.40—5.00
„ II s.(„ 1440 tk.)	„	—	„ tööriistade	„	12.00—14.00
Kakao, Hollandi	pd.	25 00—32 00	„ talla	„	2.70—2.80
„ Inglise	„	22.00—26.00	Belgia reejalase teras, sitkus 45	„	—
„ Ameerika	„	19.00—20.00	Malm	„	—
Kohv, Rio, Santos	„	46.00—48.00	Inglitina	„	110.00—114.00
„ Kesk-Ameerika sordid	„	55.00—73.00	Seatina	„	11.00—12.00
Tee, lahtine, Orange Pekoe, Tseil- lon	„	88.00—96.00	Vaskplekk, punane	„	34.00—36.00
„ „ Orange Pekoe, Java	„	78.00—88 00	„ valge	„	34.00—36.00
„ „ Morning, Hiina	„	44.00—48.00	Tsink-plekk	„	18.00
Suhkur, peenike, valge, Saksam. „ „ „ Ameer.	„	—	Masinaõli, Vene, ...	„	4.50—4.60
„ „ „ Tshehhosl.	„	7.00—7.05	„ Ameerika	„	4.90—5.20
Suhkur, peenike, valge, Poola	„	6.80—6.85	„ mootori	„	5.80—7.00
Siirup, kartuli, 420/0	„	6.75	„ auto	„	6.50—11.00
Glükoos	„	6.50	Linaseemneõli	„	14.10—15.40
Sool, lahtine, Saksa	„	0.52—0.54	Värnits	„	14.50—16.00
Heeringad, Yarmouth, Mat- ties	tünn	43.00—45.00	Tsilindriõli, Vene	„	—
Heeringad, Yarmouth Mat- fulls	„	47.00—49.00	„ Ameerika haril. aur. 280 ^o	„	5.10—6.00
Heeringad, Schoti, Matties	„	47.00—51.00	„ „ ülekuum. „ 3200	„	7.50—9.00
„ „ Matfulls	„	50.00—54.00	Põlevkiviõli	„	1.70—1.80
„ „ Islandi Slo	„	24.00—25.00	Nafta, Vene	„	2.20—2.50
Rasvaheeringad	„	—	„ Ameerika	„	2.00—2.25
Liha, sea, I sort	pd.	13 20—14.40	Petrooleum, Vene, sisternid ja vaadid	„	3.10—3.25
Liha, looma, I sort	„	6.80—10 00	„ „ Poola, sist. ja vaadid	„	—
			„ „ Am., sistern. ja vaadid	„	3.10—3.25
			Bensiin, Vene	„	4.70—4.90
			„ Ameerika	„	4.70—4.90
			Piiritus, ekspord (excl. vaat) fob	ltr.	0.44
			Pesusooda, välismaa	pd.	—
			„ kodumaa	„	1.65—1.75
			Seebikivi . . . . . 70/72 %	„	4.80—5.00

Värvid, nigrosiin, veessulav, välism. pd.	96.00
" tsinkvalge, välism. . . . . "	14 00—14 50
" tinavalge, " . . . . . "	13.50—14 00
" ooker, " . . . . . "	3 60—4.70
Väetisained,	
salpeeter, Norra 100 kg. kott	—
" " Tshilli . . . . . pd.	—
" superfosfaat 18—200/o 6 pd. kott	—
" thomasjahu 16—17 0/o 100 kg. r. "	—
" kaalisool 30 0/o, 100 kg. . . . . "	—
" " 40 0/o " " " " . . . . . "	—
" kainiit 12 0/o . . . . . pd.	—
Väavelhapanammoniaak 75 kg kott	—
Lubjalämmastik 100 kg. " "	—
Vosvoriit, Eesti 6 0/o " "	—
Eesti rikast. vosvoriit 28—30 0/o 100 kg. " "	—
Paber, rotatsiooni . . . . . pd	4.40
Tsement, Portland, Kunda pütt 10 pd. 10 nl. . . . . tünn	8 75
Tsement, Aseri . . . . . " "	8 75
Kriit, toores . . . . . pd.	—
" pestud . . . . . " "	1.20—1.25
Asfalt . . . . . " "	1 20
Kivitõrv, välismaa . . . . . " "	—
Lubi . . . . . " "	0 43—0.50
Kips, tükikides . . . . . " "	0.25
" jahvatatud . . . . . " "	0.40
" krohvimise . . . . . " "	0.60—0.70
Tulitikud, orig. kast (5000 toosi) " "	80.00—93 00
Nahk, talla, Eesti, kodumaa tooresnahast, Is. . . . . pd.	68 00—70.00
Nahk, talla, Ameerika tooresn. valmistatud, I sort . . . . . "	74.00—76.00
Nahk, talla, Ameerika tooresn. valmistatud, II sort . . . . . "	68.00—70 00

Liverpooli börs: Puuvill.

23. jaan. Ameerika Fully Middling Inglise naela (lbs) eest Inglise pensi (d) loko 10.54, jaan. 9.80, märts 9.78, mai 9.74.
 25. jaan. Ameerika Fully Middling Inglise naela (lbs) eest Inglise pensi (d) loko 10.38, jaan. 9.78, märts 9.75, mai 9.71.

Prahid:

Lina	
Tallinn — Stettin	tonn sh. 22/6
" — Gent	" " 24/—
" — Dundee	" " 37/—
" — Belfast	" " 52/—

Takud Puumaterjalid

	Standard
Tallinn — London	" sh. —
" — E. C. C. P. (Inglise idarand)	" " —
" — Antwerpen	" " 40/—
" — Southampton	" " —
" — Manchester	" " 55/—
" — Amsterdam	" " —
" — Dundee	" " —

Jäätaks 250/o.

Segakaup

Tallinn — Stettin	tonn sh. 12—25/—
" — London	" " —
" — Stokholm	" Rk. 12—30

Võl

Tallinn — Stettin . . . . . tünn sh. 1/6

Kartulid

Tallinn — Stokholm . . . . . tonn Rkr. 10—

Tallinna börsi kursisedel.

	18 I	16 I	18 I	20 I	23 I	25 I	27 I
New-York	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	3 72 1/4	3 72 1/4	3 72 1/4	3 72 1/4	3 72 1/4	3 72 1/4
	M.	3 73 1/4	3 73 1/4	3 73 1/4	3 73 1/4	3 73 1/4	3 73 1/4
London	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	18.15	18 15	18 14	18.14	18 14	18.14
Berliin	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	88.60	88.65	88 65	88.65	88 70	88.70
Helsingi	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	9.36	9.36	9 37	9.37	9.36	9.36
Stokholm	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	100 10	100.10	100.—	99.95	99.90	99.90
Kopenhaagen	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	99.75	99 70	99.70	99 65	99.65	99.65
Oslo	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	99 —	99.—	98.95	99.10	99 10	99.—
Pariis	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	14.65	14 65	14 65	14.65	14 65	14.65
Amsterdam	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	149.90	149 95	150.—	150.—	150.05	150.05
Riia	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	71.80	71.80	71 70	71 75	71.80	71.85
Zürich	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	71.70	71 70	71 70	71.70	71.70	71.70
Brüssel	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	51.90	51.85	51.90	51.85	51.85	51.80
Milano	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	19.70	19.70	19.70	19 70	19.70	19.70
Praha	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	11.05	11.05	11.05	11.05	11.05	11.—
Viin	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	52.55	52.50	52.40	52 40	52.40	52.40
Budapest	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	65 25	65.35	65 25	65.45	65.30	65.30
Varssavi	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	41.50	41 50	41.50	41.50	41.50	41.50
Kaunas	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	36.70	36.70	36.70	36 70	36.70	36 70
Moskva tshekk	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	192 25	192.25	192.25	192.25	192.—	192.—
Eesti kroon	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	100	100	100	100	100	—

Alates 2. jaanuarist 1928. a. võetakse kursi määramise juures New-Yorgi ja Londoni kohta arvesse (1th. 1 dollar = kr. 3 72/3.73), kuna teiste linnade kohta on aluseks võetud 100 üksust (1th. 100 Rmk = Kr. 88 80/89.40).

EESTI PANGA ÄRISEIS

7. jaanuaril 1928.

AKTIVA.

PASSIVA.

Kattevara:		Põhikapital	5.000.000.—
kuld rahas ja kangides	10.154.613.80	Tagavararakapital	528.050.—
välisraha	30.139.266.42	Jooksvad kohustused:	
Vahetusraha	747.478.99	a) pangatähed liikvel	35.320.932.—
Sisevekslid:		b) jooksvad arved:	
kaubavekslid	6.564.648.08	valitsuse	13.866.071.27
põllumajanduslikud	1.664.713.83	pankade	2.050.890.09
metsatööstuslikud	89.500.—	teised	8.122.007.54
Laenud:		Muud passivad	11.185.807.44
valitsusele	—		
teistele*)	21.076.097.52		
Kinnis- ja vallasvara	1.355.579.82		
Muud aktivad	4.281.859.88		
	<u>76.073.758.34</u>		<u>76.073.758.34</u>

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: 67,80/o.

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 15.000.000.—